

नेपालको पहिलो बौद्ध मासिक आनन्दभूमि

२०७० ज्येष्ठ पूर्णिमा / ज्या: पुनिह- वर्ष ४१
द.सं. २५५७

अंक २
ने.सं. ११३३

The Ananda Bhoomi (Year 41, Vol. 2)
A Buddhist Monthly : June/July 2013

प्रमुख सल्लाहकारः
भिक्षु मैत्री महास्थाविर (प्रमुख, आ. कु. वि.)

सल्लाहकारः
भिक्षु धर्मसूर्ति (कार्यवाहक प्रमुख, आ.कु.वि.)

व्यवस्थापक तथा वितरकः
भिक्षु पियदस्ती, आनन्द कुटी विहार, ४२७९४२०

व्यवस्थापन सहयोगी : भिक्षु सरणकर

वितरण सहयोगी : विवेक महर्जन

लेखा व्यवस्थापन : सुरेश महर्जन, स्वयम्भू

आवरण चित्राकृति : राज शाक्य, ललितपुर

आवरण डिजाइन/भित्री सेटिङ़ : विनोद महर्जन

कम्प्यूटर सञ्जान : राजकुमार छुका, ख्वप

सम्पादन सहयोगी : भिक्षु अस्सजि

सम्पादक/प्रकाशन संयोजकः

कोण्डन्य

बुद्धविहार भूकुटीमण्डप, ४२२६७०२

वितरणार्थ सहयोगीहरूः

बुद्धजयन्ती समारोह समिति (श्रीध.), शाक्य वाच शप्त-बनेपा, अ. इन्द्रावती, सुश्री वीणा कंसाकार, सुश्री शकुन्तला प्रधान, श्रीमती केशरी वज्राचार्य, सुवर्णपुनि शाक्य (भैरवहा), विद्यादेवी शाक्य (बुटवल), याम शाक्य (वैनी), सर्जुलाल वज्राचार्य, देवेन्द्र शाक्य (पाल्पा), कृष्णप्रसाद शाक्य (बागलुङ), विजय गुरुङ (लमजुङ)।

मुद्रणः

आईडियल प्रिन्टिङ प्रेस, ग्वार्को, फोन: ५००७५६३
शाखा : पुल्चोक, फोन : २९२०२३५

प्रकाशकः

आनन्दकुटी विहार

आनन्द कुटी विहार, स्वयम्भू, फोन: ४२७९४२०
काजि.द.नं. ३४/०३४/०३५/म.क्षेत्र.द.नं. ७/०६९/६२

वार्षिक रु. १५०/-

एकप्रति रु. १५/-

बुद्धवचनामृत

पामोज्जबहुलो भिक्खु, पसन्नो बुद्धसासने ।

अधिगच्छे पदं सन्तं, संखारूपसमं सुखं ॥

अर्थात् : अति चित्त प्रसन्न भएका, बुद्धशासन (उपदेश) मा श्रद्धा हुने भिक्षुले सबै संस्कारलाई शान्त पारी सुखकारी शान्तिपद (विवरण) प्राप्त गर्न् ।

अतिकं चित्त प्रसन्न चित्त दुम्ह, बुद्धयागु शासन (उपदेश) य् श्रद्धा दुम्ह भिक्षुं दक्ष संस्कारयात शान्त यानाः सुखकारी शान्तिपद (निर्वाण) प्राप्त याइ ।

Full of joy, full of confidence in the Buddha's Teaching, the bhikkhu will attain the Peaceful State, the stilling of conditioned things, the bliss (Supreme).
- धम्मपद, ३८

सम्पर्क कार्यालय

आनन्द भूमि

आनन्द कुटी विहार संस्था, पो.ब.नं. ३००७, काठमाडौं ।

फोन: ४२७९४२०

E-mail : anandakutivihar@gmail.com

gkondanya@gmail.com

info@anandabhoomi.com

Website: anandakutivihar.com.np

www.anandabhoomi.com

वार्षिक ग्राहक बनी सहयोग गर्नै ।

काँके बुद्धविहारमा बुद्धमूर्ति स्थापना गर्न किन अवरोध ?

गत जेष्ठ ११ गते सम्पन्न २५५७ औं बुद्ध-पूर्णिमाको लगतै पश्चिमी नेपालको सुखेतरस्थित ऐतिहासिक, धार्मिक, पुरातात्त्विक, सांस्कृतिक महत्त्व र विशेषतायुक्त काँके बुद्धविहारमा बुद्ध-प्रतिमा स्थापनासम्बन्धी समाचारले सबैको ध्यान खिंचेको थियो । नेपाल सरकार, स्थानीय प्रहरी प्रशासन तथा बुद्धप्रति आस्थावान स्थानीय नेपाली जनताहरुबीच भडप नै भएको, प्रहरी प्रशासनको रवैया सकारात्मक नभएको भनी अन्ततः बन्द-हडतालसमेत भएका थिए । प्राचीन बौद्ध सम्पदास्थलमा तानावग्रस्त भई धार्मिक सद्भाव विथोलिने प्रकृतिका रवैया शृजना गर्नु कसैको लागि सुखद एवं शुभ संकेत होइन, यस्ता घटनाप्रति राज्यले मौनता साँझु हुँदैन, समयमै सम्बोधन गरी सरोकारवाला स्थानीयसहित जनताका भावनाअनुकूल विकासका लागि यथाशीघ्र पहल गर्नु सम्बद्ध सबैकालागि सुखद विषय हुन् ।

बुद्ध-जन्मसूभि लुम्बिनी क्षेत्र परिसरपछि दोश्रो लुम्बिनीका रूपमा विकास गर्न सकिने यथेष्ट सम्भावना बोकिएको काँके बुद्धविहार परिसरमा बुद्ध-प्रतिमा स्थापना गर्न नेपाल सरकार एवं सम्बद्ध निकायबाट आवश्यक सम्पूर्ण नियम प्रकृया पुऱ्याई, अभ लिखित रूपमा अनुमति-पत्र समेत संप्रेषित भई हाल बुद्ध-प्रतिमा स्थापना गर्न नियतवश भाँजो हाल्नु दुःखद विषय हो । राष्ट्रिय संरक्षण बन क्षेत्रको बहानावाजी गरेर पूर्वसहमतिसहित अनुमति प्रदान भइसकेको प्रकृयालाई पूर्वाग्रही ढङ्गले उल्टाउनु, अनि एकपक्षीय ढङ्गबाट गलत मनसायले व्यवहार गरिनुजस्ता भावनात्मक पक्षमा नकारात्मक असर पार्न गलत कार्यलाई जोसुकैले यथाशीघ्र बन्द गरिनु पर्छ । सरोकारवालाले स्थानीय जनभावना अनुकूल धार्मिक मूल्य र मान्यतालाई आत्मसात गरेर सम्बन्धित जिल्लाका राजनीतिक दलहरूको सर्वदलीय सहयोग र समर्थन प्राप्त भइसकेको हुँदा पूर्वसहमतिअनुरूप तोकिएकै स्थानमा बुद्धप्रतिमा स्थापना गरिनु पर्छ भनी जिकिर गर्नु जायज माग हो, यसप्रति स्थानीय प्रशासनले उचित कदम अधि बढाउनुमै सही कदम हुनेछ । बुद्ध-प्रतिमा स्थापना गर्ने विषयमा नकारात्मक प्रचारप्रसारका कारणले नेपालको अन्तराष्ट्रिय धार्मिक छविमा समेत नकरात्मक असर पर्नसक्छ, यसप्रति राज्य चनाखो हुनुपर्छ ।

विवादित कुरालाई सुल्भाउने रचनात्मक सोचसहित जिम्मेवार बौद्ध संघसंस्थाहरूले चासो लिई हुँदै समिति खडा गरी काँके बुद्धविहार, बुद्ध-प्रतिमा र सरकारी प्रशासनिक विवाद सम्बन्धमा सरोकारवालाहरूले स्थलगत अध्ययन गर्नु सकारात्मक एवं शान्तिप्रद प्रकृया हो । साथै सोही प्रतिवेदन बारे २०७० आषाढ ८ गते मन्त्री रपरिषद्का अध्यक्ष खिलाराज रेग्मीलाई १५ दिने अलिमेटमसहित ध्यानाकृष्ट गरिएको थप नौलो नैतिक दबावयुक्त कदम हो ।

गणतन्त्रसहित धर्मनिरपेक्षा राष्ट्र नेपालमा राज्य पुनः संरचनाको बहस उत्कर्षमा पुगिरहेको बेला जाति, धर्म, भाषा, संस्कृतिलगायत संघीयताको बारेमा अभ विवाद शृजना गराई हिलोमा माछा मार्त सकिएला कि भन्ने अभिष्ट पुरा गर्न सुनियोजित खेल खेल्ने कुतत्त्व सकृय भइरहेका हुन्छन्, यसप्रति हामी सबै चनाखो हुनैपर्छ । संविधान सभाबाट समयमै संविधान निर्माण गर्न नसकी संविधान सभाकै अवसान भई जसरी हुन्छ, त्यसरी नै भएपनि पुनः संविधान सभाको चुनावी प्रकृया थालनी अगाडि बढिरहेको वर्तमान संकमण कालमा धर्म, भाषा, जातिलगायतका विषयलाई उफारेर आपसी द्वन्द्व-भगडा चर्काउन सके वा दज्ञा मच्चाउन सके यावत विषयमा बहसको मुद्दालाई ओझेलमा पार्न सकिएला भन्ने धृष्टता गर्नेहरू समेत सकृय छन् ।

संकमणकालीन यो राजनीतिक अस्थीरता एवं तरलाताबीच जो सुकै शान्तिगामी हामी नेपाली जनताले संघीयतालगायत धर्म, जाति, भाषा, संस्कृति आदि सबालमा यथेष्ट बहस गर्ने तर द्वन्द्व नगर्ने सोचप्रति गम्भीररूपमा सतर्क हुनुपर्छ । त्यसै त हामी बुद्धका अनुयायीहरु शान्तिप्रेमी भई स्वपहिचान तथा मूल्यमान्यताप्रति सतत जागरूक भई निरन्तर अगाडि बढनु पर्छ, त्यसो भनेर जसले जे गरे पनि सधै मूक दर्शक भएरै बस्नुपर्छ भन्ने होइन । जसरी धर्मनिरपेक्षता प्राप्तिका लागि हामी सम्बद्ध बौद्धहरूको अहं भूमिका रह्यो, त्यसरी नै धर्मनिरपेक्षताको संरक्षण तथा यसलाई संस्थागत विकास गर्न हामी बौद्धहरूले निरन्तर पहलकदमी भूमिका निर्वाह गरी दायित्व पुरा गर्न अभै एकताबद्ध भई लागिपर्नु जरूरी छ । धार्मिक दज्ञा भडकाउने षडयन्त्रकारी मानसिकतादेखि सम्बद्ध जो कोही अत्यन्त संयमित भई-सतर्कता अपनाई आफ्नो हक्कहित अधिकार सुनिश्चित गर्न निरन्तर लाग्नुपर्छ । यसउसले सुखेतरस्थित काँके बुद्धविहार परिसरमा बुद्ध-प्रतिमा स्थापनार्थ सम्बन्धित निकायमा निरन्तर नैतिक दबावमूलक कार्यसँगै नेपाल सरकारले पनि पूर्वसहमतिअनुरूप बुद्ध-प्रतिमा स्थापनाका लागि उचित निकास दिनु बुद्ध जन्मेको राष्ट्र नेपालकै लागि गौरवको विषय हुनेछ । अस्तु ॥

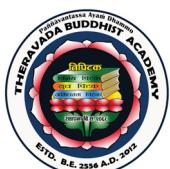
विषय-सूचि

क्र.सं.	विषय	लेखक	पृष्ठ
१.	मन्त्री परिषद्का अध्यक्षको सम्बोधन	खिलराज रेग्मी	४
२.	भिक्षु आनन्दको बिवेक बुद्धि	भिक्षु अश्वघोष महास्थविर	५
३.	साम्प्रदायिक सौहार्दता	सत्यनारायण गोयन्का	७
४.	तिलौराकोट संरक्षण कमिटी कहिले ?	लोकबहादुर शाक्य	९
५.	काँक्रेविहार स्थलगत अध्ययन प्रतिवेदन, २०७०		११
६.	"Pain Killer in Vipassana" विषयक लेख सम्बन्धमा	डा. अनोजा गुरुमां	१६
७.	वास्तवमा दश शीलको अर्थ हो	शुभरत्न शाक्य	१९
८.	बौद्ध गतिविधि		२२
कविता (Poems)			
९.	<i>My Lord</i>	<i>Bhante Ananda</i>	१५
१०.	के के छ ?	राज शाक्य	१५
११.	मेरो सत्य, मेरो बुद्धि	डा. गणेश माली	२०
१२.	मैत्री सूत्र	भिक्षु कविन्दो	२०
१३.	नेपाल भिक्षेत	हरिमान दिवाकर	२१
१४.	थः हे भिक्षेन्	हेरारत्न शाक्य	२१

भर्ना खुल्यो ! भर्ना खुल्यो !! भर्ना खुल्यो !!!

थेरवाद बुद्धधर्ममा स्नातकोत्तर (मास्तर डिग्री) अध्ययन गर्नुहोस्

लुम्बिनी बौद्ध विश्वविद्यालयसँग सम्बन्धन प्राप्त गरी बुद्धधर्ममा एम. ए. तहको कक्षा संचालन गर्दै आएका क्याम्पसहरू मध्ये अग्रमहापणिडत डा. भिक्षु ज्ञानपूर्णिक महास्थविरको संस्थापक अध्यक्षतामा स्थापित यस थेरवाद बुद्धिष्ट एकेडेमीमा शैक्षिक सत्र २०७०-७१ (२०१३-१४) दोश्रो व्याएचको कक्षा संचालनको निमिति आवेदन फाराम वितरण भैरहेको छ । नेपाल सरकारबाट मान्यता प्राप्त स्वदेशी वा ज्ञाविदेशी क्याम्पसबाट कुनै पनि विषयमा स्नातक तह वा सो सरह उत्तीर्ण गरेका ईच्छुक महानुभावहरूलाई समयमै भर्ना हुन आह्वान गरिन्छ ।

कक्षा संचालन समय :- विहान ७:००-९:१५ श्रावण देखि ।

स्थान :- विश्वशान्ति विहार, मीनभवन, नयाँ वानेश्वर ।

सम्पर्क फोन :- ४६२२९८४, ९८४९९७४७२०, ९८५९०५२९२८

आवेदन दिने अन्तिम मिति :- २०७० असार मसान्तसम्म ।

मन्त्री परिषद्का अध्यक्षको सम्बोधन

- खिलराज रेण्डी (मन्त्री परिषद्का अध्यक्ष एवं प्रधान न्यायाधीश)

(२५५७ औं बुद्धजयन्ती, ११ जेष्ठ, २०७० का दिन ऐतिहासिक आनन्द कुटी विहारमा बुद्धजयन्ती समारोह समितिद्वारा आयोजित सार्वजनिक समारोहमा प्रमुख अतिथिले बोल्नुभएको मन्तब्यबारे सम्पादित अंश - सं.)

शान्ति, अहिंसा, सत्य र सदाचारको मान्यतालाई प्रवर्द्धन गर्न बुद्ध-दर्शन विश्वको अधिकांश समाजमा लोकप्रिय रहेको छ। आपसी सद्भाव, शान्ति, सेवा र सदाचार विकास गराउन आफ्नो जीवन समर्पण गर्ने महामानव गौतम बुद्धलाई विख्यात दार्शनिकका रूपमा पनि सम्मान र आदर गरिन्छ। शान्ति र अहिंसा विश्वभरी नै मौलिक आदर्श र लक्ष्य बनेको वर्तमान समयमा बुद्धधर्म र दर्शनले समाजमा आफ्नो लहर र प्रभाव वृद्धि गर्ने शान्तिको सन्देश प्रवाह गर्दैआएको छ। मानव सेवालाई नै धर्म मान्यतालाई हाम्रो आचार, व्यवहार, दृष्टिकोण र क्रियाकलापलाई सकारात्मक दिशामा उन्मुख गराउन सँझै अभिप्रेरित गरेको छ। तसर्थ, शान्तिपूर्ण र सुखी समाजका लागि सामाजिक सहिष्णुता र सद्भावपूर्ण वातावरणलाई विशेष जोड दिई बुद्धदर्शनका मूल सिद्धान्तलाई अनुशरण गरी क्रियाशील हुनसके त्यो व्यवहारिक र प्रभावकारी हुन सक्दछ भन्ने मेरो धारणा रहेको छ।

विविध प्रकारका प्राविधिक र वैज्ञानिक विकाससँगै अशान्ति र द्वन्द्व पनि सँगसँगै उत्पन्न हुँदै गएको आजको विश्वमा शान्ति र मानवताको दर्शनको महत्त्व अझ बढ्दै गएको छ। प्रायः सबै समाजमा शान्ति, अहिंसा र मानवतालाई स्थापित गर्ने प्रयास भइआएको छ। तसर्थ, महामानव गौतम बुद्धले प्रवाह गरेको विश्वशान्तिको सन्देशप्रति आजको समाजमा अझ बढी आकर्षण रहेको देखिन्छ। बुद्ध-दर्शनको प्रभाव र लहर यसको धार्मिक विशेषताका आधारमा मात्र नभई यस दर्शनमा अन्तरनिहित परोपकार र विश्वबन्धुत्वको मौलिक सिद्धान्तहरूका कारण नै यसका आधारभूत मान्यताहरू संसारभरी लोकप्रिय रहेका छन्।

हाम्रो नेपालमा विगतमा नेपाली समाजले परिवर्तनका क्रममा भोग्नुपरेको द्वन्द्वका कारण शान्तिको स्थापनालाई वर्तमान समयमा विशेष प्राथमिकता दिइएको छ। तसर्थ, हाम्रो शान्ति प्रक्रियालाई सकारात्मक दिशातर्फ उन्मुख गराउँदै

सम्पन्न गराउनु पर्ने आवश्यकता हाम्रासामूहित्यामान छ। अहिले नेपालमा संविधान सभाप्रति हामी सबैको रचनात्मक सहभागिता अपरिहार्य छ। तसर्थ, यस सम्बन्धमा सरकारलाई गराइएका ध्यानकर्षणहरूलाई मैले लोकतान्त्रिक पद्धतिमा हुने जनसहभागिताका रूपमा लिएको छु। तर निर्वाचन मितिलगायत अन्य केही विषयमा अनायाश रूपमा व्यक्त हुने असान्दर्भिक धारणाहरूका बारेमा बहकिनुको कुनै औचित्य छैन, जसले मूल कार्यलाई विषयान्तर गरी भ्रम छर्ने बाहेक अरु केही गर्दैन।

निर्वाचनको कार्य व्यवस्थापकीय र प्राविधिक प्रकृतिको कार्य भएकाले त्यसको तयारीमा हामी विशेष रूपमा सबैदनशील हुनु पर्दछ। तसर्थ, वर्तमान समयमा निर्वाचन कानूनमा रहेका केही छलफलमा उठेका बुँदाहरूलाई शीघ्र निष्कर्षमा पुऱ्याई निर्वाचन मैत्री कानूनी वातावरण निर्माण गरी निर्वाचन मिति घोषणा गर्नु व्यवहारिक

हुने हुँदा त्यसप्रति सबैलाई सकारात्मक र आशावादी हुन म विशेष आग्रह गर्दछु। (आगामी मंसिर ४ गते संविधान सभाको निर्वाचन हुने घोषणा भइसके छ- सं।) यस कार्यमा सरकारले विभिन्न राजनीतिक दलसँग गरेका छलफल चाँडै नै निष्कर्षमा पुग्ने म यहाँ विश्वास दिलाउन चाहन्छु र यस विषयमा आशा र उत्साहका साथ धैर्य कायम राख्न म सम्पूर्ण जनसमुदायमा पुनः आह्वान गर्दै यहाँहरूको सकारात्मक सहयोग प्राप्त हुनेमा विश्वस्त रहेको छु।

अन्त्यमा, २५५७ औं बुद्धजयन्तीका यस अवसरमा हामी सबैलाई शान्ति, अहिंसा र सेवाको सत्त्वार्गमा क्रियाशील हुन प्रेरणा प्राप्त होस भन्ने कामना गर्दछु। सम्पूर्ण महानुभावहरूमा बुद्धजयन्तीको अवसरमा हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्दै यस कार्यक्रममा आमन्त्रण गरी सम्बोधन गर्ने अवसर प्रदान गर्नुभएकोमा आयोजक बुद्धजयन्ती समारोह समिति, आनन्दकुटी विहार स्वयम्भू परिवारलाई पुनः धन्यवाद दिँदै बिदा हुन चाहन्छु। धन्यवाद।

मिश्रु आनन्दको विवेक बुद्धि

मिश्रु अश्वघोष महास्थविर

मिश्रु आनन्दको विशेषता धेरै छन् । अरहन्तहरूमा भन्दा बढि विशेषता भएको व्यक्ति हुनुहुन्छ आनन्द । त्यसैले अरहन्त क्षिहरुले सेवक बन्न तयार भएपनि बुद्धले स्वीकार गर्नुभएन । आनन्दलाई स्थायी सेवकको रूपमा बुद्धले स्वीकार गरे । आनन्दमा भएको विशेषताहरू हुन्- विश्वास पात्र बन्ने, सच्चा सेवक, धैर्यवान्, स्मृतिवान्, दूरदर्शी ज्ञान भएको, बहुश्रुत (विद्वता) ।

आनन्द विशेषतः धर्म भण्डारलाई आफ्नो स्मृतिरूपी कोठामा संचय गरी राख्नमा समर्थ थिए । यसै कारण आनन्द भण्डागारिक थिए ।

आनन्द शाक्यवंशीय थिए । बुद्धका नजिकको नातेदार नै थिए उनी । आनन्द कपिलवस्तुका राजा शुद्धोदनका कान्छा भाइ अमृतोदनका पुत्र थिए । अतः नातामा उनी बुद्धका भाइ नै थिए ।

बुद्धत्व प्राप्ति पछिको बीस वर्षसम्म अनेकन मिश्रुहरूले भगवान् बुद्धको सेवा गर्दै रहे । उनीहरूका नाम हुन्- नागसमाल, नागित, उपवाण, सुनक्षत्र, चुन्द, स्वागत, राध र मेघिय । यसो भन्नु नै पर्ने हुन्छ कि यी मिश्रुहरूको सेवाबाट बुद्ध विशेष रूपमा सन्तुष्ट हुनुहुन्न थियो । बुद्ध ५५ वर्ष पुग्नुभएपछि खिन्न भएर एकदिन मिश्रुहरूलाई सम्बोधन गर्नुभई भन्नुभयो-“मिश्रुहरू” ! अब म बुढो भएको छु । कुनै कुनै मिश्रुहरूलाई भन्छु कि यो बाटो जाओ त उनीहरू अर्को बाटो हिँडिदिन्छन् । कोही कोही त मेरो मिश्रा पात्र र चीवरहरू नै भुँझ्मा छोडेर हिँडिदिन्छन् । मिश्रुहरू ! मेरो लागि एक जना सँगै बस्ने

“आवुसो ! मागेर पद पाउनु पनि के पाउनु ? के भगवान् बुद्धले मलाई देखिरहनु भएको छैन् । यदि चाहनुभयो भने वहाँले स्वयं भन्नुहुनेछ ।”

स्थायी सेवक खोज । यो सुनेर मिश्रुहरूलाई दुःख लाग्यो । सबैभन्दा पहिले सारिपुत्रले बुद्धलाई वन्दना गरी आफ्नो सेवा अर्पण गरे । तर बुद्धले यसलाई उचित मान्युभएन । यस प्रकार बुद्धले आफ्ना अन्य मिश्रुहरूको सेवा पनि अस्वीकार गर्नुभयो । आनन्द चुपचाप बसी नै रहे ।

एकजना मिश्रुले आनन्दसँग भने- “आवुसो (साथी) ! मिश्रुसंघले उपरथापक (सेवक) पद माग गरिरहेको छ । तिमीले पनि आफू उचित भएको सावित गर ।” स्वामिमानी आनन्दको केवल यही मात्र उत्तर थियो- आवुसो ! मागेर पद पाउनु पनि के पाउनु ? के भगवान् बुद्धले मलाई देखिरहनु भएको छैन् । यदि चाहनुभयो भने वहाँले स्वयं भन्नुहुनेछ । अनि भगवान् बुद्ध भन्नुहुन्छ- आनन्द ! मेरो सेवा गर ।

सेवक बन्नुअधि तत्काल आफ्ना शर्तहरू अगाडि राखे । प्रथमपल्ट उनले बुद्धसँग चार निषेधात्मक चार अधिकारको माग गरे । त्यसपछि मात्र उनी बुद्धको सेवक बन्ने निरिचत भयो- १) बुद्धले आफूले पाउनुभएका राम्रा वस्त्रहरू मलाई नदिने भए । २) उत्तम भोजन मलाई नदिने भए । ३) बुद्धको कोठामा सुल्ल नदिने भए । ४) बुद्धलाई निमन्त्रणामा सँगै

यस अङ्क

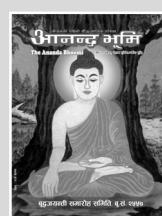

मिश्रु आनन्दको विवेक बुद्धि

पढौं पढाऔौं, समयमैं वार्षिक ग्राहक बनौं

आनन्द कुटी विहार संस्था, पो.ब.न. ३००७, काठमाडौं, फोन: ४२७९४२०
E-mail : anandakutivihar@gmail.com, anandakutivihar@ntc.net.np
gkondanya@gmail.com, kondanya@soon.com

गताङ्कमा

લિએર નજાને ભાએ મ સ્થાયી સેવક હુનસકુછુ | યત્તિ કુરાલે માત્ર પનિ સ્પષ્ટ હુન્છ કિ આનન્દકો આત્મગૌરવ ભાવના કતિ મહત્વકો થિયો |

આનન્દલે અરુ પનિ ચારવટા બુદ્ધસામુ શર્તકા રૂપમા રાખે- ૧) મૈલે બુદ્ધકો લાગિ મિન્ત્રણ સ્વીકાર ગરેકો હુનેછુ ત્યસમા તપાઈ જાનુ પર્ણેછ | ૨) જો વ્યક્તિ દોષ્ટો પ્રદેશબાટ તપાઈકો દર્શનાર્થ આઉને છન, તિનલાઈ કુનૈ પનિ બેલા તપાઈસંગ ભેટ ગરાઉન સકનેછુ | ૩) જતિખેર મ ચાહન્છુ તપાઈ ભાએકો ઠાઉંમા આઉન સકનેછુ ર ૪) મેરો અનુપરિથિતિમા જહાં કહિં પનિ તપાઇલે દિનુભાએકો ધર્મ ઉપદેશ તપાઈલે મલાઈ ફેરી અવશ્ય સુનાઉનુ પર્ણેછ |

ત્યસપછિ ભગવાન બુદ્ધલે આનન્દલાઈ સોધ્નુભયો-આનન્દ તિમીલે કિન યો શર્ત રાખેકા હો ? આનન્દલે ઉત્તર દિનુભયો- ભન્તે ! ભવિષ્યમા અપવાદબાટ બચ્ચકો લાગિ મૈલે શર્ત રાખેકો હું | યસ કુરાલે કે બુફિન્છ ભને આનન્દમા દૂરદર્શી જ્ઞાન ર વિવેક બુદ્ધિ થિયો |

જब આનન્દલાઈ સ્થાયી સેવક નિયુક્ત ગર્નુભાએકો થિયો, કોહી કોહી ભિસ્કુલે બુદ્ધલાઈ નાતાવાદ ભયો ભની લાચ્છના લગાએકા થિએ | ભનિરહનુ આવશ્યક પર્દેન કિ

ભગવાન બુદ્ધલાઈ યી સમ્પૂર્ણ શર્તહરુ સ્વીકાર ગર્ને પર્ણે ભયો | યસ સમયદેખિ લિએર બુદ્ધકો મહાપરિનિર્વાણકો સમયસમ્મ અર્થાત્ ઠીક પચ્ચીસ વર્ષસમ્મ છાયાં જસ્તૈ ભાએ અનુશરણ ગર્દે આનન્દલે બુદ્ધકો સેવા ગર્દે રહે |

યહું સ્મરણીય કુરા કે ભને બુદ્ધ ૫૫ વર્ષ પુગ્નુહુંડા ઉહાઁલાઈ બુઢો ભાએકો મહશૂસ ભાએકો કિન ભને સિદ્ધાર્થ જવાની બખતમા આવશ્યક જતિ ખાના નખાઇકન તપસ્યા ગર્નુભાએકોલે હો |

આનન્દ ભગવાન બુદ્ધપ્રતિ સાહૈ ભક્ત થિએ | ઉહાઁકો લાગિ કહિલે પાની તાનેર ત્યાઇદિન્થે, કહિલે બુદ્ધકો મૂલગન્ધ કુટીમા કુચો લગાઇદિન્થે | કહિલે શરીર માલિશ ગરિદિન્થે ત કહિલે ઓછ્યાન મિલાઇદિન્થે | સારાંશમા યહી હો કિ આનન્દકો સમ્પૂર્ણ દિનચર્યા ને બુદ્ધકો સેવાકા લાગિ અર્પિત થિયો | બુદ્ધલાઈ અલિકતિ માત્ર પનિ કષ્ટ હુંડા ઉની દુઃખી હુને ગર્દથે | આનન્દલાઈ નિર્વાણ પ્રાપ્ત ગર્ન કુનૈ ઇચ્છા ર કલ્પના થિએન | પ્રતિદિન રાતકો નૌપટકસમ્મ ઉની એઉટા હાતમા ઠૂલો બતી ર અર્કો હાતમા એઉટા મોટો ડણ્ડા લિએર મૂલગન્ધકટી ચારેતિર ચક્કર કાટિરહને તાકિ બુદ્ધકો નિન્દ્રા ભડ્ઝ કતોબાટ નહોસ્ ર આવશ્યકતા પરેકો બેલા તુરુન્તૈ ઉહાઁકો સેવા ગર્ન પનિ સકોસ્ | ભગવાન બુદ્ધ પરિનિર્વાણપછિ માત્ર આનન્દ અરહન્ત હુન પુગે |

NDEP Development Bank Ltd.

એનડેપી ડેવલપમેણ્ટ બેંક લિ.

Corporate Office:
NDEP Building, 125 Bina Marg
Lal Durbar, Kathmandu, Nepal
Tel.: 4256717, Fax: 4253459

www.ndepbank.com

Licensed by NRB as "B" Category Institution

સાટલ, સુલભ તથા સુદ્ધિકિસ્ત બૈંકિંગ સેવાકો લાગિ હાંગ્રો સેવા કેન્દ્રણ્ણ

સિનિપુન્નોક જિલ્લા

- ૧) નેલમણી બજાર
- ૨) જલાદિરે

ધાર્દિઙ્ગ જિલ્લા

- ૧) મલેસુ
- ૨) ધાર્દિંગ
- ૩) ગન્ધુવા બજાર

કામેપલાન્દોક જિલ્લા

- ૧) ઘુલિસેલ
- ૨) પીવાસાલ
- ૩) કુન્નાબેસી
- ૪) બળેપા

કાઠમાડાઉ ઉપનિયાંક

- ૧) કગળાદી
- ૨) કોટેશવર
- ૩) કાઁડાધારી
- ૪) ચાબહિલ
- ૫) ટંગાલ (લલિતપુર)
- ૬) ન્યૂરોઝ
- ૭) મન્કપુર
- ૮) બાલાન્જ
- ૯) પુરાણો વાનેશવર

પાત્રત જિલ્લા

કુશ્મા

ટિતવન જિલ્લા

- ૧) નારાયણગઢ
- ૨) ખોલોસિમાલ

તુગકોટ જિલ્લા

બદ્દાર

साम्प्रदायिक सौर्ख्यदाता

सत्यनारायण गोयन्का

आऊ, हामी शान्तिको कुरा गरौं, सुख-शान्तिको कुरा गरौं, धर्मको कुरा गरौं। धर्ममा शान्ति नै शान्ति हुन्छ, अमन-चैन नै अमन-चैन हुन्छ। संसारमा कति धेरै धार्मिक परम्पराहरु छन्, कति सम्प्रदाय छन्, कति समुदाय छन्। एक आपसमा प्रेम हुनुपर्छ, स्नेह हुनुपर्छ, माया हुनुपर्छ। यसैमा सबैको भलो छ, सबैको कल्याण छ। तर प्रेम, माया भनेको कसरी? सबै प्रकारका परम्परामा केही कुरा यस्ता हुन्छन्, जुन सबैलाई मान्य हुन्छ, त्यसलाई सबैजना स्वीकार गर्दछन्, तर केही कुरा यस्ता हुन्छन्, जुन कुरा सबैलाई मान्य हुँदैन। जुन कुरा सबैजना मान्दछन्, त्यसैलाई उजागर गर्नुपर्छ। त्यसैको चर्चा गर्नुपर्छ। जुन कुरा सबैलाई मान्य छैन, सबैको एउटै छैन, ती कुराहरूलाई हामी टाढा राखौं, अलग राखौं। त्यस विषयमा चर्चा गरेर हामीलाई के फाईदा? जुन कुरामा मतभेद छैन त्यस विषयमा चर्चा गर्याउँ भने माया बढ्छ, प्रेम बढ्छ, मैत्री बढ्छ।

भगवान् बुद्धसँग कहिले कहिँ कोही-कोही व्यक्ति कुनै विषयलाई लिएर वाद-विवाद गर्न आउँयो तब भगवान् मुस्कुराउँदै भन्नहुन्यो— ओहो, भाइ जुन कुरामा हाम्रो एकमत छ, त्यस विषयमा कुरा गरौं जुन कुरामा हाम्रो विचार फरक छ त्यसलाई एकतिर राखौं। माया बढाउने यो एउटा बाटो हो। संसारमा यस्तो सम्प्रदाय कतै पनि छैन, संसारमा यस्तो समुदाय कतै पनि छैन, संसारमा यस्तो धार्मिक परम्परा कतै पनि छैन जस्मा राम्रो नहोस्। राम्रो कुरा सबैतिर छन्। त्यसैले जहाँ राम्रा कुरा छन् हामी त्यसैलाई महत्त्व दिअौं। राम्रो कुरामा त कसैको मतभेद हुँदैन। जुन राम्रा कुरा छन् त्यसलाई उजागर गरौं। हामी बर्गैचामा जान्छौं। त्यहाँ फूलका अनेक बोट हुन्छन्। प्रत्येक बोटमा फूल फुलिरहेका हुन्छन्। कुनैमा कुन रङ्ग कुनैमा कुन रङ्ग। सबै अत्यन्त राम्रा हुन्छन्।

“ जो व्यक्तिले आफ्नो सम्प्रदायको प्रशंसा गर्दै र अर्को सम्प्रदायको निन्दा गर्दै भने उसले आफ्नो सम्प्रदायको लागि खाल्टो खनेको भैं हुन्छ। यस्तो व्यवहारले आफ्नो सम्प्रदायको विनाश गर्दछ। ”

सबैमा त्यतिकै मीठो बास्ना हुन्छ। हामी फूल हेरेर स्वीकार गर्दौं। यो यस बिरुवाबाट यो फलानो बोटबाट भनेर छुट्याइदैन। फूल त फूल नै हो। तर हामी होश पुऱ्याऔं कि हामी फूलमात्रै स्वीकार गरौं। त्यही बोटमा फूलको साथ-साथै काँडा पनि उमेको हुन्छ। तर हामी हाँगामा भएको सबै कुरा टिप्दैनौं। हामी त त्यसमा फुलेको फूल मात्रै टिप्दौं। फेरि त्यो फूल यो बोटको त्यो बोटको हामीलाई त्योसित केही मतलब छैन। फूल-हो सबैलाई मनपर्छ। कसैसँग सम्बन्ध सुधार्नु छ भने हामी कसैलाई सुन्दर फूलको गुच्छा उपहार दिन्छौं। काँडाको गुच्छा कसैलाई पनि उपहार दिदैनौं, काँडाको उपहार दिएर माया कसरी बढ्छ? फूल नै उपहार दिन्छौं, जुन सबैतिर उपलब्ध हुन्छ। आऊ, त्यसैले फूललाई मात्र हेरौं काँडालाई एकतिर राखौं। तब थाहा हुन्छ कि कति प्रेम छ, कति माया छ, कति मैत्री छ, यसबाट सद्भावना कसरी उलेर आउँछ भगवान् बुद्धको समयभन्दा करीब दुईसय वर्षपछि भारतमा एकजना महान समाटको उदय भयो, उनको नाम अशोक थियो। उनी केही समयसम्म खराब मार्गमा फसे। फेरि उनलाई होस् आयो। भगवान् बुद्धको शिक्षा बुझे। त्यसमार्गमा अगाडि बढ्दै गए, उनको स्वभाव पूर्णतया परिवर्तन भयो। अब उनी चाहन्ये कि मेरो प्रजा पनि खुब सुखी होस्, खूब शान्त होस्। एक-आपसमा खूब माया-प्रीति होस्। यसको लागि उनले ठाउँ-ठाउँमा शिलालेख लेखाए। आफ्ना प्रजालाई सम्भकाए, बुझाए कि हेर कहिल्यै

पनि अर्को सम्प्रदायको निन्दा नगर । सबै सम्प्रदायमा केही न केही रामा कुराहरु हुन्छन्, त्यसैलाई उजागर गर । उनले असल कुरा सिकाए, भारतमा त्यस समय अनेक प्रकारका सम्प्रदायहरु थिए, जुन आज पनि छन् ।

जुन-जुन कुरा सबै मान्छन्, सबै स्वीकार गर्दछन त्यही नै सही धर्म हो । धर्मको कुरा नै सबै स्वीकार गर्दछन् । धर्मको नाममा जब अधर्म हुन्छ, त्यसलाई कसले स्वीकार गर्ला ? त्यसैले धर्मको कुरा स्वीकार गर, त्यसको चर्चा परिचर्चा गर । जुन कुरामा सबैको एउटै मत छ, त्यस कुरालाई चर्चा गर । जहाँ सहमति छैन, मतभेद छ, त्यसलाई एकातिर राख । त्यसको बारेमा चर्चा गर्न थाल्यो भने त भगडा हुने भयो, विवाद हुने भयो, लडाई हुने भयो । दंगा हुने भयो, मारपित हुने भयो । त्यसैले त्यसलाई एकातिर राखै ।

सम्राट अशोकले पनि यही कुरा भने कि अर्को सम्प्रदायको कुनै कुराको निन्दा नगर । जो व्यक्तिले आफ्नो सम्प्रदायको प्रशंसा गर्दै र अर्को सम्प्रदायको निन्दा गर्दै भने उसले आफ्नो सम्प्रदायको लागि खाल्टो खनेको भई हुन्छ । यस्तो व्यवहारले आफ्नो सम्प्रदायको विनाश गर्दछ । सम्राट अशोकले कति बुद्धिमानीपूर्वक यस्तो कुरा भन्यो । जहाँ कहींको होस जोसुकै ले भनेको होस् जहाँ-जहाँ राम्रो

छ, त्यस कुरालाई स्वीकार गरौं ।

त्यसैले दुई जना मुस्लिम व्यक्ति भेट हुँदा एक अर्कोलाई “अस्सलाम बाअलयकुम्” भन्दछ । अर्थात् तपाईंको मंगल होस्, तपाईंको सुरक्षा होस्, हिफाजत होस् भनेको हो । त्यसै दोस्रो व्यक्तिले यसको जवाफमा “बाअलयकुम अस्सलाम” भन्दछ । तपाईंको पनि मंगल होस्, तपाईंको पनि सुरक्षा होस्, हिफाजत होस् भनेको हो । जस्ते भलो चाहन्छ, उनीहरूलाई नै मुसलमान भनिन्छ आफ्नो र अरुको सुखशान्ति चाहन्छ भने मुसलमान भयो । आफ्नो नामलाई सँधै इज्जतका साथ राख्नुपर्छ, त्यसको गरीमा बनाई राख्नुपर्छ । आफ्नो पनि सुरक्षा गर्नुपर्छ, अरुको पनि सुरक्षा गर्नुपर्छ । तब मात्र सही मुसलमान हुन्छ ।

सबै सम्प्रदायमा यस्ता रामा कुराहरु हुन्छन् । कहीं कतै कोहीसंग भेट भयो भने मंगल-भावपूर्वक भेट गर्नुपर्छ । भगवान बुद्धको परम्परामा ‘भवतु सब्ब मङ्गलं’ सबैको मंगल होस् भन्ने चलन छ । त्यसै “सब्बे सत्ता सुखीता होन्तु” सारा प्राणी सुखी होस् भन्ने चलन छ । त्यसै “सर्वे भवन्तु सुखिनः” अर्थात् सबै सुखी होउन् । एक अर्कोको निन्दा गर्न थाल्यो भने कसरी सुख पाउँछ । दडगा-हंगामा भयो भने सुखी कसरी हुनसक्छ ? त्यसैले चैन पाउनको लागि सबैको मंगल हुने काम गरौं, सबैको भलो हुने कुरा गरौं ।

अत्तानं एव पठमं - पटिरूपे निवसये ।

अथञ्जम'नुसासेय्य- न किलिसेय्य पण्डितो ॥

अर्थात् : आफूलाई नै पहिले उचित स्थानमा राख, अनिमात्र अरुलाई उपदेश गर, यसरी व्यवहार गर्ने पण्डितको चित्तमा
कलेश (दुःख) भित्रिदैन । - धम्मपद, १५८

सुनौलो कीर्तिपुर बचत तथा ऋषि सहकारी संस्था लि.

नगाउँ दोबाटो, नयाँ बजार, कीर्तिपुर

तिलौराकोट संरक्षण कमिटी कहिले ? सुरता होइन, अग्रसरताको खाँचो

लोकबहादुर शाक्य

सिद्धार्थ कुमार सुन्दर, शान्त लुम्बिनी उपवनमा जन्म भएको तथा कपिलवस्तुको राजा शुद्धोदन र महारानी महामायादेवीका कोखबाट हुर्को ऐतिहासिक पृष्ठभूमि छ । ती दुबै स्थान नेपालको पश्चिम जिल्ला कपिलवस्तुमा तिलौराकोट राजप्रासाद रहेको र रूपन्देही जिल्लामा लुम्बिनी उपवन रहेको मान्यता प्राप्त भइसकेको छ । आज पनि कपिलवस्तुबाट धौलागिरी हिमवत पर्वत र अन्नपूर्ण हिमालय शृंखला पहाड छर्लङ्ग देखिन्छ । भगीरथ नदी आजकलको नाम वाणगंगा राजप्रासादको अगाडि बगिरहेको छ । भगीरथ नदीको किनारतिर रहेका कपिलवस्तु राजप्रासादको भग्नावशेष आजकल पनि स्पष्ट रूपले अवलोकन गर्न सकिन्छ । राजप्रासादको भौगोलिक बनावट आजकलको अवरथामा भित्रीभाग १७०० फिट पश्चिम १३०० फिट उत्तर दक्षिण भू-भागमा फैलिएको छ । बाहिर चारैतिर घेरिएको १२ फिटदेखि १६ फिट चौडा भएका पर्वाल किलाले घेरिएको छ । त्यसको बाहिरी घेरामा १८ फिटदेखि १२ फिटको पानीको नहर छ । आजकल पनि नहरमा पानी छ । त्यस राजप्रासादको पूर्व, पश्चिम, दक्षिण, उत्तरमा चारढोका छन् । ती चार द्वारबाट सिद्धार्थ राजकुमार गृहत्याग गर्नअघि प्रत्येक एक द्वारमा वृद्ध, रोगी, मृतक तथा सन्यासी देखेकोले वहाँको मनस्थितिमा ती दृश्यद्वारा अत्यन्त गम्भीर छाप परेको कुराको वर्णन गरिएको पाइन्छ । पूर्वतिरको महाभिनिष्ठमणको अगाडि कन्थक घोडाको मृत्यु भएको स्थानमा बनाइएको चैत्य अवशेष आजकल पनि यथावत छ ।

कपिलवस्तु जिल्ला नेपाल भारत सिमानातिर रहेको र सुरक्षाको राप्रो व्यवस्था नहुँदा बुद्ध हुनुअघि सिद्धार्थ राकुमार २९ वर्ष निवाह गर्नुभएको तिलौराकोट राजप्रासादको भग्नावशेषका कैयौं अमूल्य सामान हिनामिना भएको छ भन्नुपन्यो । पुरातत्त्व विभाग भएपछि पनि त्यसतर्फ राम्ररी रेखदेख नहुनु अपशोचको

“तिलौराकोट दरवारको भग्नावशेष संरक्षणमा सधाउ पुऱ्याउन जिल्ला तथा स्थानीय महानुभावहरूका एक समिति गठन गर्नुपर्ने र स्थानीय व्यक्तिहरूलाई बुद्धधर्म र संस्कृतिसम्बन्धी ज्ञान दिलाउनको निम्नि एक बौद्ध प्रशिक्षण केन्द्र स्थापना गर्नुपर्दछ ।”

कुरा भयो । ढिलै भएपनि नेपालको प्रमुख राष्ट्रिय बौद्ध संस्था धर्मोदय सभाले यस विषयमा आफ्नो कर्तव्य वोध गरी सरोकारवाला पुरातत्त्वविद, इतिहासिविद, भूगोलविद, संस्कृतिविद अगुवा धर्मसेवक, प्रमुख बौद्ध संस्था इत्यादिका प्रतिनिधित्व भएको एक उच्चस्तरीय जनसमिति गठन गरी सरोकारवाला राष्ट्रिय-अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रलाई सञ्चेत र सहयोग गर्नु आवश्यक सम्भेत सरलाहको निम्नि २०६९ फागुन १३ गते आइतवार धर्मोदय सभा केन्द्रीय कार्यालय, बुद्धविहारमा सभा भएको सहानीय छ । सो सभामा अनेक महत्त्वपूर्ण सरसल्लाह भएपनि समिति गठन गरिएको देखिन्दैन । सो सभामा यस लेखकले पनि तिलौराकोट दरवारको भग्नावशेष संरक्षणमा सधाउ पुऱ्याउन जिल्ला तथा स्थानीय महानुभावहरूका एक समिति गठन गर्नुपर्ने र स्थानीय व्यक्तिहरूलाई बुद्धधर्म र संस्कृतिसम्बन्धी ज्ञान दिलाउनको निम्नि एक बौद्ध प्रशिक्षण केन्द्र स्थापना गर्नुपर्दछ भनी राय प्रकट गरेको हो ।

२०७०।१।२७ गतेको नेपाल समाचार पत्रमा “तिलौराकोट दरवारको संरक्षण गर्न ११ बुँदे माग” शीर्षकमा प्रकाशित तलको व्यहोरा यहाँ उल्लेख गर्नु सान्दर्भिक देखिन्छ ।

नेपाली बौद्धहरूको छाता संगठन धर्मोदय सभाले ऐतिहासिक र पुरातात्त्विक महत्त्वको तिलौराकोटस्थित कपिलवस्तु दरवारको अस्तित्व समेत लोप हुने खतरारहेको भन्दै संरक्षणका

લાગી ૧૧ બુંડે માગ અધિસારેકો છે ।

ગૌતમ બુદ્ધલે ગૃહત્યાગ ગર્નુંથિ જીવનકો ૨૯ વર્ષસમ્મ બિતાએકો કપિલવસ્તુ ભારતકો પિપ્રહવામા રહેકો ભની ભ્રમ ફેલાઇએકો વિરુદ્ધ સભાલે સો માગ અધિ સારેકો સભાકા ઉપાધ્યક્ષ સુચિત્રમાન શાક્યલે નેપાલ સમાચાર પત્રલાઈ જાનકારી દિનુભયો ।

બિહીવાર એક વિજ્ઞપ્તિ પ્રકાશિત ગરી સભાલે તિલૌરાકોટસ્થિત કપિલવસ્તુ દરવારકો સંરક્ષણકા લાગી અધિ સારેકો માગપ્રતિ સરકારકો ધ્યાનકર્ષણ ગરાએકો છે ।

ઉપાધ્યક્ષ શાક્યલે યથેષ્ટ પ્રમાણ હુંદાહુંદે પનિ કપિલવસ્તુ ભારતમા રહેકો ભની ભ્રમત્વક પ્રચાર ભિરહેકો બેલા સરકારલે મૌનતા સંધેકોમા આશર્ય પ્રકટ ગર્દે ભન્નુભયો-વાસ્તવિક કપિલવસ્તુ દરવાર ક્ષેત્રકો સંરક્ષણમા સરકારલે ખાસૈ ધ્યાન પુન્યાએકો દેખિન્દૈન ।

૧૧ બુંડે માગહરૂમા તિલૌરાકોટસ્થિત કપિલવસ્તુ દરવાર વિશ્વસમ્પદા સૂચીમા સમાવેશ ગરાઉન પહલ ગર્ને રાષ્ટ્રીય તથા અન્તર્રાષ્ટ્રીય વિદ્યાર્થીહર્લાઈ કપિલવસ્તુ ક્ષેત્રકો અધ્યયનમા પ્રોત્સાહન દિને ર લુમિબની અઞ્ચલકો સુનૌલી ર અન્ય બોર્ડર ક્ષેત્રદેખિ કપિલવસ્તુસમ્મ ઠાઉં-ઠાઉંમા પર્યટકીય નક્સાસહિત સૂચના પાટી રાખે ર સન् ૨૦૧૪ લાઈ કપિલવસ્તુ ભ્રમણ વર્ષ ઘોષણા ગર્ને રહેકો છે ।

ત્યસે ગરી કપિલવસ્તુમા નેપાલી ગાઇડકો સેવા અનિવાર્ય ઉપલબ્ધ ગરાઉને, વિશ્વ બૌદ્ધ સમ્મેલનકો આયોજના ગર્ને, નેપાલ ર ભારતસ્થિત પ્રમુખ બૌદ્ધ સ્થળહર્લકો, વિશેષ ગરી લુમિની કપિલવસ્તુ, રામગ્રામ, બુદ્ધગ્રામ, સારનાથ, કુશીનગર નક્સાસહિત સંક્ષિપ્ત વિવરણ એક સાઇડમા ર અર્કો સાઇડમા કપિલવસ્તુ ર પિપ્રહવા બારે સંક્ષિપ્ત વિવરણ રાખેર પર્ચા વિતરણ ગર્ને, પર્યટકીય પૂર્વધાર નિર્માણ ગર્ને માગહરૂ રહેકો છે ।

તિલૌરાકોટ ઉત્થનન્દ બારે ગરિએકો એક અધ્યયન અનુસાર દરવારકો ચાર્ટરિત પર્ખાલ, શાત્રુ પ્રવેશ નગરાઉન ખાઈ નહર નિર્માણકો ભગ્નાવશેષ રહેકો છે । ત્યસ્તે બુદ્ધત્વ પ્રાપ્ત ગર્ન રાજકુમાર સિદ્ધાર્થલે દરવાર છાડેર મહાભિનિષ્કમણ ગર્દા ઉલ્લેખિત પૂર્વીદ્વાર ર પશ્ચિમદ્વાર રહેકો છે ।

દરવારકા કોઠાહરૂ છુટ્ટાછુંદે આકારકા ટૂલા ટૂલા છન્ । તિલૌરાકોટબાટ હિમાલ દેખિન્દી । ગૌતમ બુદ્ધલે શાવસ્તીકા રાજાલાઈ આફ્નો પરિચય દિદા મેરો દેશ હિમાલયસાંગે રહેકો છ ભની પરિચય દિએકા થિએ । બુદ્ધર્થમકો મૂલ પ્રામાણિક ગ્રસ્થ ત્રિપિટકમા ઉલ્લેખ ભએકો ભાગિરથી ગંગા અર્થાત્ વાળગંગા નદી તિલૌરાકોટ દરવાર નજિકબાટ બગેકો છે । યહોઁ પ્રાચીન મુદ્રાકો થુપ્રો એકે ઠાઉંમા ગાડિરહેકો અવસ્થામા ફેલા પરેકો થિયો । શાક્ય રાજ્યલાઈ કૌશલ દેશકા રાજા વિડુભલે ધ્વસ્ત

ગર્ન થાલેપછિ મુદ્રા ગાડેર દરવારિયા શાક્યહરૂ ભાગેકો પ્રમાણકા રૂપમા લિઝએકો છ ।

ચિનિયા બૌદ્ધ યાત્રીહરૂ સેડ સાઇ, ફાહિયાન, ઇસ્તિસ્ડ (ચૌથોદેખિ સાતૌં શતાબ્દી) શાવસ્તીબાટ ક્રકુચ્છન્દ બુદ્ધકો જન્મસ્થળ (ગોટિહવા) કનકમુનિ બુદ્ધકો જન્મસ્થળ (નિર્લિહવા) કપિલવસ્તુ દરવારસ્થળ, લુમિની, રામગ્રામ હુંદે કુશીનગર ગએકો યાત્રા વિવરણમા આફૂલે દેખેકા વિભિન્ન સ્થળકો વિવરણ દૂરી ર દિશા બારેકો યાત્રા વિવરણમા તિલૌરાકોટ પ્રાચીન કપિલવસ્તુ દરવાર બારે ઉલ્લેખ ગરિએકો છ ।

૨૦૭૦।૧।૨૭ ગતે શુક્રવારકા દિનમા નેપાલ પર્યટન બોર્ડ ભકૃટીમણ્ડપ, કાઠમાડ્યામા ધર્માદય સભાબાટ માનનીય સંસ્કૃતિ, પર્યટન તથા નાગરિક ઉઢ્ડયન મન્ત્રી રામકુમાર શ્રેષ્ઠકો પ્રમુખ આતિથ્યત્વમા વિશેષ અન્તરક્રિયા કાર્યક્રમ આયોજના ભએકો મહત્વપૂર્ણ છે । સો સમારોહમા વિભિન્ન મહાનુભાવહરૂલે મન્ત્રવ્ય પ્રકટ ગર્નુભએકો થિયો । માથિકા પ્રમાણ વિવરણ રાખેર સભાલે સંસ્કૃતિ પર્યટન તથા નાગરિક ઉડ્ડયન મન્ત્રીસમક્ષ જ્ઞાપનપત્ર બુફાએકો પનિ મહત્વપૂર્ણ છે । માનનીય મન્ત્રીલે બોલ્નુભએકો પનિ ઉત્સાહવર્ધક છે । તર ઉત્ક વિશેષ અન્તરક્રિયા કાર્યક્રમમા ઉપસ્થિત મહાનુભાવહરૂબાટ અનુરોધ ભએતાપનિ અન્તરક્રિયા કાર્યક્રમ નભએકો તાજુપકો કુરા ભયો ।

માથિ ઉલ્લેખ ભએબમોજિમ સભાહરૂ ગરિએકા ર વક્તવ્ય પ્રસારણ ગરિએકો ઠિકે છે । તર ઠોસ કાર્યાન્વયન નભએમા હાલ રહેકા રેતિહાસિક ભગ્નાવશેષકા અવશેષહરૂ પનિ હિનામિના હુનસલે હુંચ । ત્યસૈલે હાલ બચિરહેકા તિલૌરાકોટ પ્રાસાદકા ભગ્નાવશેષહરૂ સુરક્ષાકો સાથે ત્યસ સ્થાનકો આકર્ષક દૃશ્ય લોપ નહુને ગરી યોજનાવદ્વ તવરલે કાર્યક્રમ અપનાએર સ્થાયી રૂપમા બચાવતકો નિમિત્ત ધર્માદય સભાલે તલ ઉલ્લેખ ભએબમોજિમ સમેત ગર્ને ગરાઉને ર સમ્બન્ધિત વિભાગકો ધ્યાન આકર્ષિત ગરેર સ્થાયિત્વકો લાગી ચાહિદો રૂપમા કામ કારવાહી ગર્નુ ગરાઉનુ પર્ને દેખિએકોલે સવિનય સુભાવ પ્રસતુત ગર્દછુ - ૧) ધર્માદય સભાકો ૨૦૬૧।૧૧।૧ કો પત્રમા ઉલ્લેખ ભએબમોજિમ ઉચ્ચરસ્તરીય સમિતિ ગઠન ગર્ને ।

- ૨) સ્થાનીયસ્તરમા રેખદેખ નગરિકન સ્થાયિત્વ નહુને હુંચ જિલ્લાસ્તરીય ર સ્થાનીયસ્તરમા સહયોગ સમિતિ ગઠન ગર્ને ।
- ૩) ક્ષેત્ર નજદિક પ્રહરી ચૌકી સ્થાપના ગર્ન લગાઉને ।
- ૪) સ્થાનીય જનતાલાઈ બુદ્ધધર્મ, સંસ્કૃતિ, પુરાતત્વકો મહત્વ આદિ અવગત ગરાઉને ગરી એક શૈક્ષિક કેન્દ્ર સ્થાપના ગરેર સંચાલન ગર્ન લગાઉનુ પર્ને ।
- ૫) આવશ્યક પરેકો ખણ્ડમા તારવાર અથવા પરખાલ લગાએર ક્ષેત્ર સુરક્ષિત ગર્ન લગાઉનુ પર્ને ।

सुर्खेतको काँक्रेविहार, भगवान् बुद्धको प्रतिमा र सरकारी विवाद सम्बन्धमा सरोकारवालाको स्थलगत अध्ययन प्रतिवेदन, २०८०

(सुर्खेतस्थित काँक्रेविहारमा बुद्ध-प्रतिमा स्थापना गर्ने गठित संयुक्त सरोकार समितिद्वारा असार ८ गते मन्त्री परिषद्का अध्यक्ष खिलराज रेग्मीलाई भेटी स्थलगत अध्ययन प्रतिवेदन बुझाउँदै १५ दिनभित्र बुद्ध-प्रतिमा स्थापना गर्ने पाउनुपर्ने माग प्रस्तुत गरिएको थियो । सबैका लागि जानकारी हेतु सो प्रतिवेदन प्रकाशित गरिएको छ -सं.)

१) पृष्ठभूमि :

बुद्धजयन्तीको पावन अवसरमा सुर्खेत जिल्लाका स्थानीय बौद्धमार्गीहरूले लाटीकोइली गा.बि.स. वडा नं. ८ अवस्थित काँक्रेविहारमा भगवान् बुद्धको एक थान प्रतिमा स्थापन गर्नको लागि भाँकी सहितको न्याली काँक्रेविहारतर्फ अगाडी बढेको थियो । त्यही समयमा स्थानीय प्रहरी प्रशासनले उक्त न्याली काँक्रेविहारतर्फ अगाडि बढ्न दिएन अर्थात् सो बुद्धको प्रतिमा स्थापन गर्न नपाईने उर्दि जारी गर्दै न्यालीलाई रोक्ने काम भयो । त्यसपछि न्यालीमा सहभागी बौद्धमार्गीहरूसँग प्रहरी झडप समेत भयो र विवाद सिर्जना भयो ।

जिल्ला वन कार्यालयको अनुमतिबिना बुद्धको मूर्ति राख्न नपाईने भनी प्रहरी प्रशासनले रोक लगाएपछि सो मूर्ति हालसम्म उक्त स्थानमा प्रतिस्थापित हुनसकेको छैन । मूर्तिलाई जिल्ला प्रहरी कार्यालय सुर्खेतको परिसरको भुँईमा लडाई राखेको अवस्थामा रहेको थियो । भगवान् बुद्धको मूर्तिलाई त्यसरी प्रहरीको कठघरामा अपराधीलाई जस्तै गरी राख्नु, त्यो पनि बेवारिसे तरीकाले भुँईमा लडाएर राख्नु समस्त बौद्धमार्गीहरूको भावनामा चोट पुग्ने काम थियो । बुद्धजयन्तीको भाँकी न्यालीमाथि अन्धाधुन्ध प्रहरीबाट लाठी प्रहार गरी लखेट्ने काम निश्चित रूपमा धार्मिक सहिष्णुतालाई बिथोल्ने प्रकृतिको घटना थियो ।

विश्वभरीका बौद्धमार्गीहरूले सो घटना र सरकारी रवैयाप्रति दुःख प्रकट गरे । सो सम्बन्धमा विभिन्न निकायले सरकारको ध्यान आकर्षण गर्ने काम गरेको थियो । नेपाल सरकारको प्रतिनिधि तथा सम्बन्धित निकायमा सरोकारवाला बौद्धमार्गीहरू पटक पटक गई बुद्धको मूर्ति प्रतिस्थापन गर्नको

स्थलगत अध्ययन प्रतिनिधि मण्डल बुद्ध प्रतिमाका साथ

लागि अनुरोध गर्ने काम गरेको थियो । सुर्खेतका स्थानीय जनता सरकारको सो रवैयाको विरोधमा सुर्खेत बन्दको घोषणा गरेको थियो । तत्पश्चात् सरकारले मुख्य सचिवस्तरीय निर्णयबाट एक अध्ययन कार्यदलको गठन गरी कार्यदलले सो सम्बन्धमा अध्ययन गरी समस्या समाधानको लागि एक हप्ताभित्र सुभाव-प्रतिवेदन बुझाउने निर्णय गरेको थियो ।

सरकारी कार्यदल गठन स्वागत योग्य हो तर सो कार्यदलप्रति बौद्धमार्गी र आदिवासी जनजाति संघसंस्थाहरू विश्वस्त हुन भने सकेन । त्यसकारण बौद्धमार्गी र आदिवासी जनजाति संघसंस्थाहरूको संयुक्त बैठक बसी सरोकारवाला संघसंस्थाहरूको संयुक्त प्रतिनिधिको पनि अध्ययन कार्यदल गठन गरेको छ । सो कार्यदलले स्थलगत अध्ययन भ्रमण गरी जे जति जानकारी प्राप्त भएको छ, त्यसलाई अध्ययन प्रतिवेदनको रूपमा तयार पारिएको छ ।

२) सरोकारवाला बौद्ध धर्मावलम्बी तथा जनजाति संस्थाहरू :

- क) नेपाल बौद्ध महासंघ,
- ख) नेपाल आदिवासी जनजाति महासंघ,
- ग) राष्ट्रिय आदिवासी जनजाति महिला महासंघ,
- घ) सदस्य, अखिल नेपाल भिक्षु महासंघ
- ड) नेपाल परम्परागत बौद्ध धर्मसंघ
- च) धर्मोदय सभा

३) सरोकारवाला संस्था तथा व्यक्तिगतीच संयुक्त बैठक :

मिति २०७० जेठ १८ गतेका दिन विभिन्न बौद्धमार्ग, आदिवासी जनजाति संघसंस्था र व्यक्ति व्यक्तिवहरुको संयुक्त बैठक बसी विवादित विषयमा सरोकारवाला संघ संस्थाहरुको तर्फबाट तपशिलबमोजिम व्यक्तिहरु रहेको एक स्वतन्त्र अध्ययन समिति गठन गरियो ।

- १) श्री फुपु छेख्चे शेर्पा (थुप्तेन जिग्डोल), उपाध्यक्ष- नेपाल बौद्ध महासंघ,
- २) श्री पेम्बा भोटे, महासचिव- नेपाल आदिवासी जनजाति महासंघ,
- ३) श्री डिमी शेर्पा, अध्यक्ष- राष्ट्रिय आदिवासी जनजाति महिला महासंघ,
- ४) भिक्षु पियदस्ती, सदस्य- अखिल नेपाल भिक्षु महासंघ
- ५) श्री खेमराज शाक्य, सदस्य- नेपाल परम्परागत बौद्ध धर्मसंघ
- ६) श्री प्रतिनिधि, धर्मादय सभा

४) स्वतन्त्र अध्ययन समितिको बैठक :

मिति २०७० जेठ १९ गतेको दिनको अध्ययन समितिको पहिलो बैठक बसी सम्बन्धित रथानको स्थलगत अध्ययन गर्न भएको अध्ययन समितिको अनुमति दिइएको अध्ययन समितिको सबै सदस्यहरु सुर्खेतको काँक्रे विहारमा गई स्थलगत अध्ययन गर्ने र स्थानीय जनता, प्रशासन तथा सरोकारवाला संघ संस्थाहरुको प्रतिनिधिहरुसँग भेटी विवादको विषयमा जानकारी लिई सो सम्बन्धमा एक प्रतिवेदन तयार पार्ने निर्णय गरियो ।

५) काँक्रेविहारको स्थलगत अध्ययन :

मिति : २०७०।२।२१ गते बिहान ९ बजेदेखि ५ बजेसम्म अध्ययन समितिले देहायबमोजिम स्थलगत अध्ययन गरियो ।

- १) विवादित स्थान सुर्खेत जिल्ला लाटी कोइली गा.बि.स. वडा नं. ८ मा पर्दछ ।
- २) काँक्रेविहार परिसरमा नेपाल सरकार पुरातत्त्व विभागले उत्थनन् गरेको प्राचीन बुद्धविहारको भग्नावशेष र ढुङ्गामा कुँदिएका स्पष्ट आकृतिमा देखिने बुद्ध, बोधिसत्त्व, धर्मपालक, बुद्धधर्मसम्बन्धी देवदेवीहरु समेतका मूर्तिहरु प्रशस्त मात्रमा रहेको पाईयो ।
- ३) सो क्षेत्रको अध्ययन गर्दा काँक्रेविहार क्षेत्रमा एक प्राचीन बुद्धविहार रहेको सहजै अनुमान गर्न सकिन्छ ।
- ४) तथापी बुद्धको मूर्ति स्थापना गरिने स्थान पुरातत्त्व

विभागले किटान गरी तोकिएको सराक्षित क्षेत्रको तारबार भन्दा ३५ मिटर बाहिर रहेकोछ ।

६) सरोकारवाला स्थानीय जनताहरूसँग छलफल :

स्थानीय श्री बौद्ध गुम्बा निर्माण तथा संरक्षण समिति सुर्खेत र स्थानीय बौद्धमार्ग समुदायहरूसँग काठमाण्डौबाट गएका अध्ययन समिति बसी छलफल गरेर सो घटना सम्बन्धमा बृहत् जनकारी लिने काम गरिएको थियो । छलफलमा स्थानीय सरोकारवाला बौद्धमार्गीहरूले सो सम्बन्धमा देहायका दावा गरेकाछन् ।

- १) नेपाल सरकारको सम्बन्धित सबै निकायहरूबाट सम्पूर्ण नियम प्रक्रिया पूरा गरी लिखित अनुमतिहरु समेत प्राप्त गरी उक्त क्षेत्रमा बुद्धको मूर्ति स्थापित गरिएको हो । (अनुसूची खण्डमा अनुमति प्रत्रको प्रतिछाँया संलग्नछ ।)
- २) उक्त क्षेत्रमा बुद्धको मूर्ति स्थापना गर्नको लागि जिल्लाका सम्पूर्ण राजनीतिक दलहरुको सर्वदलीय सहयोग, समर्थन प्राप्त गरिएको थियो ।
- ३) सरकारी निकायबाट प्राप्त अनुमति, सर्वदलीय सहमतिबाट बुद्धको मूर्ति सो स्थानमा स्थापना गरिएकोमा पूर्वाग्रही ढंगले सबै प्रक्रियालाई उल्टाएर विभिन्न बाहानाबाजी गरी मूर्ति स्थापना गर्न नादिएकोले सरकारको सो कदम बुद्धधर्मप्रतिको पूर्वाग्रह हो भन्ने ठहर स्थानीय बासीको रहेको छ ।
- ४) सरकारको यो कदमले बौद्धमार्गीहरुको भावनामा ठेश पुन्याएको र उनीहरूलाई अन्दोलित तुल्याएको कारण उनीहरु पनि सो मूर्ति पूर्वसहमति अनुसार तोकिएकै स्थानमा राख्न पाउनु पर्ने जिकिर गरेका छन् ।
- ५) काँक्रेविहारमा रहेको सम्पूर्ण पुरातात्त्विक भग्नावशेषहरु बौद्धमार्गिको आस्थासँग सम्बन्धित रहेकोले पनि सो क्षेत्रमा बुद्धको मूर्ति स्थापना गर्न पाउनु पर्ने जिकिर ।
- ६) बुद्धको मूर्ति स्थापना गरिने स्थान पुरातत्त्व विभागले धेरा हालेको क्षेत्रभन्दा बाहिर रहेको हुनाले पुरातात्त्विक वस्तुलाई पनि कुनै असर नपुग्ने ।
- ७) सरकार पक्षबाट धार्मिक विभेद गरेको, धार्मिक सहिष्णुता सरकार स्वयंले बिथोलेको, सुर्खेतका बौद्धमार्गीहरु प्रति पूर्वाग्रही व्यवहार गरेको, स्थानीय प्रशासनले पक्षपातिपूर्ण व्यवहार गरेको, शान्तिपूर्ण धार्मिक भाँकी न्यालीमाथि लाटी चार्ज गरी बर्बरतापूर्ण धार्मिक दमन गरेको भन्ने स्थानीय जनताको जिकिर रहेको छ ।

७) स्थानीय आदिवासी जनजाति संघसंसथाहरूसँग छलफल :

स्थानीय स्तरका सरोकारवाला जातीय संघसंसथाका नेता प्रतिनिधिहरूसँग भेटी छलफल गर्दा देहायबमोजिमको राय प्रस्तुत भएको छ ।

- बुद्धमूर्तिलाई यथा स्थानमा प्रतिस्थापना गर्दा राष्ट्रहित बाहेक कुनै हानि, नोकसान नहुने र कुनै पनि धार्मिक सहिष्णुता नियोजित नहुने र कुराहरू राखेको थियो ।
- बुद्धमूर्ति स्थापना गर्न खोज्दा गैरबौद्धहरूको केही व्यक्तिहरूबाट राखिएको विमति तर्कसंगत नरहेको केवल नियतबस बाहेक अन्य कुनै कारण नरहेको कुरा व्यक्त गर्दै सम्पूर्ण आदिवासी जनजाति संस्थाको नेताहरूबाट पनि बुद्धमूर्ति प्रतिस्थापना समितिको अडानलाई ऐक्यबद्धता जनाएको थियो ।
- पूर्वसहमति भइसकेको, सरकारको सबै निकायबाट अनुमति समेत प्रदान गरिसकेको अवस्थामा ती सबै सहमतिलाई उल्टाएर बुद्धको मूर्तिलाई सो ठाउँमा राख्न नदिने निर्णय लागु भएको खण्डमा सो क्षेत्रमा धार्मिक सहिष्णुता नियोजित भएकोले बुद्धको मूर्तिलाई त्यही ठाउँमा राख्न दिनुपर्दछ भन्ने कुरामा अडान सबै नेताहरूबाट राखिएको छ ।
- यदि सरकारको यो कदम जबरजस्ती गरी लागु गरेर बुद्धको मूर्तिलाई सोही स्थानमा राख्न नदिएको खण्डमा सुर्खेत बन्दसहितको स्थानीय जनताको आन्दोलनलाई निरन्तरता दिई सबै संघसंसथाहरू समेत आन्दोलनमा उत्त्रने चेतावनी समेत दिनुभएको थियो ।
- आदिवासी जनजाति समुदायमाथि सरकारको हेपाह प्रवृत्तिको कारण यो अवस्था प्रकट भएको हो । बौद्धमार्गी र आदिवासी जनजातिमाथिको अपमान, दमन र बिभेदको पराकाष्ठा र धर्मनिरापेक्ष राज्यको बरखिलाफ भएको उहाँहरूको दावी रहेको छ ।

८) स्थानीय प्रशासनसँगको छलफल :

समितिले २०७०।२।२१ गते दिउँसो ३:३० बजे प्रमुख जिल्ला अधिकारी श्री पुरुषोत्तम कुँवरसँग जिल्ला प्रशासनको कार्यालयमा भेट गरी घटनाको सम्बन्धमा छलफल गरेको थियो ।

- जिल्ला प्रशासन कार्यालयका प्रमुख श्री पुरुषोत्तम कुँवरसँग काँक्रेविहार परिसरमा २५५७ औं बुद्धजयन्तीको सु-अवसरमा बौद्धमार्गीहरूबाट नेपाल सरकारको सबै नियम

प्रक्रिया पूरा गरी सबै राजनीतिक दलहरूको पूर्ण सहयोग र समर्थन समेत रहेको सर्वसम्मतिले प्रेरित गरी बुद्धमूर्ति प्रतिस्थापना गर्ने क्रममा जिप्रका. बाट भएको हस्तक्षेपको विषयमा विस्तृत जनकारी लिन खोज्दा प्रमुख जिल्ला अधिकारीले समय अभावको कारण देखाउँदै जिल्ला प्रमुख जस्ता जिम्मेवारी बोकेको व्यक्तिले उक्त संवेदनशील घटनाबाट आफू पन्छिन खोजिएको देखियो ।

● हामी (संयुक्त सरोकार समिति) कार्यालयमा पुगेर छलफलको लागि समय माग गरिएको हाम्रो अनुरोधलाई बेवास्ता गर्दै हामीलाई समेत अपहेलित व्यबहार गर्दै प्रमुख जिल्ला अधिकारी बाहिर निस्कनुभयो । हाम्रो पटक पटकको अनुरोधमा मात्र पुनः कार्यालय आउनुभयो । उहाँ आउनु भएपश्चात् हामीले राष्ट्रीय विभूति बुद्धमूर्ति प्रशासनले हस्तक्षेप गरी नियन्त्रणमा राखेको बुद्धमूर्तिको अवस्था बारे जानकारी लिंदा उहाँले गैर जिम्मेवारीपूर्ण ढंगले अनभिज्ञता प्रकट गरेको थियो ।

● प्रहरी प्रशासन र स्थानीय जनताबीच भएको भडपसम्मको घटनालाई अनभिज्ञता प्रकट गर्नु प्रमुख जिल्ला अधिकारीको यो घटनाप्रतिको पूर्वाग्रह हो भन्ने स्पष्ट देखिन्थ्यो ।

● हामी (संयुक्त सरोकार समिति) ले विद्युतीय संचार माध्यमबाट संकलन गरिएको अत्यन्त अपहेलित एवं अव्यवस्थित तरिकाले राखिएको बुद्धमूर्तिको तस्विर सप्रमाण देखाई प्रमुख जिल्ला अधिकारीलाई जानकारी गरेका थियो । र सो बूद्धमूर्तिलाई भुँईमा लडाएर राखेको ठाउँबाट यथा स्थानमा सम्मानित ढंगले उठाएर राख्ने व्यवस्था मिलाउनुस् भनेर हामीले अनुरोध गर्दा बल्ल बल्ल प्रहरीसँग सम्पर्क गरेर सोको व्यवस्था गर्ने काम गरेको थियो ।

ट) जि.प्र.का.मा लाडाएर राखेको बुद्धमूर्तिलाई उठाएर अस्थायी रूपमा राखियो :

जिल्ला प्रशासन कार्यालयका प्रमुखसँग राखिएको अनुरोध बमोजिम जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा संयुक्त सरोकार समितिको ६ सदस्ययी टोली गई त्यहाँ अपमानित तरिकाले सेफटी टैकीको छेऊमा लडाई राखिएको बुद्धमूर्तिलाई संयुक्त सरोकार समितिको रोहवरमा जि.प्र.का, सुर्खेतको परिसरभित्र रहेको भगवती मन्दिरको पूर्वतर्फ रहेको काइयोको रुखमुग्नि अस्थाई व्यवस्थाको रूपमा संसम्मान पूर्वक पूजाआजा गरी व्यवस्थित रूपमा राखियो ।

१०) पत्रकार सम्मेलन :

मिति २०७० जेष्ठ २२ गते विहान पत्रकार सम्मेलन गरी धार्मिक सहिष्णुतालाई कायम राख्नको लागि नेपाल सरकारको ध्यानाकर्षण गराउनुका साथै पत्रकारलाई पनि तटस्थ रही सत्यतथ्य कुरा जनता माभ सम्प्रेषण गर्न अपिल गरियो । साथै यो संयुक्त सरोकार समितिले आफ्नो छुट्टै प्रतिवेदन तयार गरी सत्यतथ्य कुरा आम जनसमुदायमाभ ल्याई सो प्रतिवेदन नेपाल सरकारसमक्ष पेश गर्ने जानकारी पत्रकार सम्मेलनमा गरियो ।

११) निष्कर्ष :

क) सुर्खेत काँक्रेविहारको स्थलगत निरीक्षणको ऋममा काँक्रेविहारको पुरातात्त्विक भग्नावशेषहरूमा कुँदिएका मूर्तिहरू बुद्धको मूर्ति रहेको तथ्य, स्थानीय सरोकारवाला, विभिन्न संघसंस्था, बुद्धीजीवीबाट प्राप्त रायसुभावसमेतलाई ध्यानमा राख्दा सो बुद्धको मूर्तिलाई स्थापना गर्न उचित देखिन्छ ।

ख) काँक्रेविहार क्षेत्रमा बुद्धको मूर्ति स्थापना गर्नको लागि सरकारी निकायबाट आवश्यक सम्पूर्ण अनुमति प्राप्त गरिसकेकोले कानुनी रूपमा पनि सो स्थानमा बुद्धको मूर्ति स्थापना गर्न सकिने देखिन्छ ।

ग) यसै विषयमा अध्ययन र अनुसन्धानको ऋममा नेपाल सरकार संस्कृति तथा पर्यटन तथा नागरिक उद्घड्यन मन्त्रालय, पुरातत्त्व विभागबाट तयार गरी पेश गरेको सुर्खेत जिल्लास्थित काँक्रेविहारको अध्ययन प्रतिवेदन २०६६ (पृष्ठ ८ देखि १७ सम्म) का अनुसार पुरातत्त्व विभागले तयार पारेको प्रतिवेदनको "काँक्रेविहारमा रहेका महत्वपूर्ण वास्तुअंश र मूर्तिहरू" भन्ने प्रस्तुत शीर्षकमा उल्लेख गरिएका एकदेखि उनन्तीसवटा अति महत्वपूर्ण मूर्तिहरूमा सचित्र नं. १२, १३, १५, १६, १७, २०, २५, २६, २७, २८ मा उल्लेख भएका

भगवान् गौतम बुद्धको मूर्तिहरू रहेको पाइएको हुँदा उक्त तथ्यलाई विश्लेषण गर्दा उक्त स्थान प्राचीन बुद्धविहार भएको पुष्टि हुन्छ । त्यसकारण यो क्षेत्रमा बुद्धको मूर्ति स्थापना गर्दा कुनै पनि अन्य धर्म-सम्प्रदायलाई असर नपुग्ने प्रष्ट छ ।

घ) हालसम्म प्रकाशित पुस्तकहरू र काँक्रेविहार नामाकरण स्वयंबाट "विहार" शब्द भन्नाले नेपाली शब्दकोषको परिभाषा अनुसार बौद्ध भिक्षुहरू बस्ने ठाउँलाई जनाउँने भएकोले प्राप्त सबै रायसुभाव तथ्यहरूलाई मध्यनजर गर्दा काँक्रेविहार बुद्धधर्म र बौद्धमार्गहरूको ऐतिहासिक, धार्मिक, सांस्कृतिक र भावानात्मक सम्बन्ध रहेको देखिएको हुँदा सो स्थानमा बुद्धमूर्ति स्थापना गर्दा राष्ट्रिय संरक्षण वन क्षेत्रमा कुनै पनि असर नपर्ने देखिन्छ ।

ङ) स्थानीय प्रशासनले शुरुमा अनुमति दिने पछि त्यो निर्णय उल्टाई बुद्धको मूर्ति स्थापना गर्न नदिने काम गर्दा त्यो क्षेत्रमा धार्मिक सहिष्णुता बिथोलिनुका साथै त्यो घटनाबाट आम बौद्धमार्गी, आदिवासी जनजाति र शान्ति प्रेमीहरू अपहेलित भएको महसुश गर्न भएकोले त्यस्तो हुन नदिनको लागि पनि सोही ठाउँमा बुद्धको मूर्तिलाई प्रतिस्थापन गर्न दिंदा उचित देखिन्छ ।

च) आज विश्वजगतमा नै नेपाल बुद्धको पवित्र जन्मभूमि भनी प्रसिद्ध रहेको अवस्थामा सोही देशमा बुद्धमूर्ति स्थापना गर्न दिइएन भन्ने अप्रिय समाचारले राष्ट्रको छबिनै धुमिल हुने देखिन्छ, साथै समय समयमा बुद्ध-जन्मस्थल सम्बन्धी पनि विवाद भइरहँदा उक्त स्थानमा बुद्धको मूर्ति स्थापना गर्नाले नेपालको राष्ट्रिय छवि अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा समेत उच्च हुनको साथै यसबाट सुर्खेतको पर्यटन प्रवर्द्धन, काँक्रेविहारको पुरातात्त्विक क्षेत्रको संरक्षण, बुद्धधर्मावलम्बीहरूको आस्थाको कदर भई धार्मिक सहिष्णुतालाई कायम राख्न समेत महत पुग्ने भएकोले सोही स्थानमा बुद्धको मूर्तिलाई प्रतिस्थापना गर्न आवश्यक भएको निश्कर्षसहित यो संयुक्त सरोकार समितिले यो प्रतिवेदनमार्फत सम्बन्धित सरकारी निकाय सबैलाई हार्दिक आह्वान गर्दछ ।

संयुक्त सरोकार समिति

क) नेपाल बौद्ध महासंघ,

ख) नेपाल आदिवासी जनजाति महासंघ,

ग) राष्ट्रिय आदिवासी जनजाति महिला महासंघ,

घ) सदस्य, अधिवल नेपाल भिक्षु महासंघ

ङ) नेपाल परम्परागत बौद्ध धर्मसंघ

च) धर्मादय सभा

काँक्रेविहारमा सरकारी हस्तक्षेपको संवेदना पोखरै

My Lord

– By Bhante Ananda
anandapath@gmail.com

*My Lord,
You glorified my motherland.....Nepal!
Heightened her esteem top amongst other...!
We, Nepalese could raise our head....!
High above with pride due to your glory!
Being not only "Light of Asia..."!
But also being "Master-mind of World
Peace..."!

Yet alas!
My heart is broken n' shattered...!
In your own homeland,
Among your own people,
You are being dishonored...!
Disrespected...damn cared...!
Throwing your symbol of veneration,
Shamelessly on the ground...!
By those non-tolerable extremists...!

My Lord,
I beg pardon millions times,
For their childish, wicked, n'
ill-minded deed...!*

के के छ ?

– राज शाक्य, ल.प.

अपनाउनु पर्छ गुण अग्निको
अशुद्ध जलाई शुद्ध बचाउँछ
दया करुणा मेघ वर्षाई
द्वेष इर्ष्या बगाउनु पर्छ ।

बनाएको बिगार्नु, बिगारी नबनाउनु
आजकल जमानाको दस्तुर छ
काम नबनेसम्म हजुर नमस्कार
बनेपछि तिरस्कार नेताहरुको दस्तुर छ ।

परेन भन्न 'पशुपतिले रक्षा गरुन्'
देश अब स्वतन्त्र छ
स्वतन्त्र देशमा स्वईच्छाले
धर्म अपनाउने अधिकार छ ।

'इन्कलाब जिन्दाबाद' चिच्याई हिँडा
पाएको घाऊको निशान आलै छ
प्रजातन्त्र आयो घाऊ भरिएन
घरमा चुल्हा चिसाको चिसै छ ।

स्वतन्त्र देशमा शान्ति बिलाई
लूटपात हिंसकहरुको बोलवाला छ
उर्ध्वगामी कहाँ हुन्छ देश
मन्त्रीहरुको चाल अद्योगमन छ ।

शान्ति पाउन अपनाओ पञ्चशील मन्त्र
शान्तिनायक बुद्धले देशन गर्नुभएको छ
हिंसा लूटमार दानवपन चिरेर
देश उज्ज्वलमय बनाउनु छ ।

"Pain Killer in Vipassana" विषयक लेख सम्बन्धमा :

संजय मालीलाई जवाप

डा. अनोजा गुरुमां

वर्ष ४९, अंक १, वैशाख पूर्णिमा अंकको आनन्दभूमि पत्रिकामा प्रकाशित "Pain Killer in Vipassna" शीर्षकमा Sanjaya Mali ज्यूले English भाषामा एउटा साहै नै राम्रो लेख लेख्याएको रहेछ । Sanjaya Mali ज्यूलाई सर्वप्रथम धन्यवाद दिन चाहन्छु, कारण के भन्दा वहाँले मलाई एक ध्यान गर्ने व्यक्ति भनेर पनि चिन्नुभएको रहेछ । तर दुःखको कुरा, मैले वहाँलाई राम्रोसँग चिनेको छु जस्तो लागेन । विपश्यना ध्यान भनेकै एउटा गहन विषय हो । यसको विषयमा लेख लेख्नु भनेकै सञ्जय मालीज्यू कति विद्वान व्यक्ति हुन् भन्ने बारे प्रष्ट हुन्छ । वहाँको लेख पढेर वहाँ एक ध्यान गुरु पनि हुनुहुँदोरहेछ भन्ने कुराको ज्ञान पनि भयो । वहाँ वास्तवमै धेरै विद्वान पनि होला तर वहाँको लेखमा "डा. अनोजा गुरुमाले Pain Killer खाएर ध्यान बस्यो" भन्ने जुन सन्दर्भ उठाउनुभएको छ, त्यो सरासर असत्य र नमिल्दो कुरा हो । अरुको व्यक्तित्वमा ठेस पुच्याउने गरी, आफू मात्र प्रचारमा आउनको लागि गलत र बेठीक किसिमले कुनैपनि दोस्रो व्यक्तिको नामलाई विना प्रष्ट अध्ययन, बिना कुनै सबुत यसरी प्रयोग गर्नु एक असल र कुशल लेखकको चिनारी पटकै होइन ।

ध्यान जम्मा २ प्रकारका छन् । समथ ध्यान र विपश्यना ध्यान । निवरणहरूलाई शान्त पार्ने ध्यानलाई समथ ध्यान भनिन्छ । उत्पत्ति भएका हरेक स्वभाव धर्मलाई अनित्य, दुःख आदिको रूपले विशेष तवरले हेर्नु, थाहा पाउनुलाई नै विपश्यना भनिन्छ । समथ ध्यान अभ्यासको लागि जम्मा ४० वटा कर्मस्थानहरू दिइएका छन् । ती यस प्रकारका छन् -

१) कसिन ध्यान	-	१०
२) अशुभ ध्यान	-	१०
३) अनुस्मृति ध्यान	-	१०
४) अप्रमाण ध्यान	-	४
५) आहार प्रतिकूल संज्ञा	-	१
६) धातु व्यवस्था	-	१

"- विपश्यना ध्यानको अभ्यास गर्दा Pain Killer खानु आवश्यक छैन । ध्यानभावना गर्दा उत्पत्ति भएको वेदनालाई Pain Killer ले हटाउन सकिन ।

- मेरो पेटमा खटेरा आएको थियो । अनि मैले वेदनानुपश्यना भावना गर्दागर्दै त्यो खटेरा हटेर, निको भएर गयो । मैले जीवनमा जानी जानी, होसमा रहेको बेला कहिल्यै पनि Pain Killer को एक चक्की पनि खाएको छैन । २००१ सालमा पेटमा ट्यूमरको अपरेशन गरेको थिएँ । एकधार्नी जति ट्यूमर निकाले पनि त्यो घाउको वेदना शान्त पार्न समेत Pain Killer को सेवन गरिन ।

- आँखाले नदेखेको व्यक्तिले मात्र मैले ध्यान अभ्यासको क्रममा वेदना कम गर्न भनी Pain Killer खाएको देख्यो होला । आँखा राम्ररी देख्ने व्यक्तिले यो कहिल्यै असत्य कुरा देख्दैन । साँचै ध्यान गर्ने व्यक्तिले त भन् औषधी सेवन गर्नु नै कम गर्दछ ।"

- ७) आरूप्य अरूप - ४ वटा गरी जम्मा ४० प्रकारका छन् । यस प्रकारका कर्मस्थानहरूलाई पालि भाषाबाट परिहारिय कम्मद्वान भन्दछन् । किनभने जुन चर्या आफ्नो स्वभावसँग अनुकूल हुन्छ, त्यसलाई नै अनुशरण गरेर अभ्यास गर्नुपर्छ । समथ ध्यान अभ्यासबाट लैकिक भान् सुख र लैकिक अभिज्ञाण (ऋद्धि बल) मात्र प्राप्त गर्न सकिन्छ । मार्ग सुख, फल सुख र निर्वाण सुख समथ ध्यान अभ्यासबाट प्राप्त गर्न सकिन्न । त्यसको लागि हामीले विपश्यना ध्यानलाई सही रूपले अभ्यास गर्नुपर्दछ । विपश्यना ध्यानलाई बसेर उठेर, हिँडेर, सुतेर जम्मा ४ प्रकारको ईरियापथबाट अभ्यास गर्न सकिन्छ । ध्यान गर्नुको फाईदा २८ प्रकारका छन् । ती यस प्रकारका छन् -
- ९) जुन योगीले सही रूपले ध्यान अभ्यास गरिबसेको हुन्छ,

- उसलाई आफूले गरेको ध्यान नै कवचको रूपमा रक्षाको साधन बन्छ ।
- २) आयु लामो हुन्छ । किनभने ध्यान गर्ने व्यक्तिमा चिन्ता कम हुन्छ । भनिन्छ- चिन्ताले चिता जलाउँछ । उदाहरणको लागि हामीले केही सामान एक वर्षको ग्यारेन्टी दिएको छ भने यदि त्यस वस्तुलाई लापरवाही गरेर चलायौ भने त्यो सामान ६ महिना पनि टिक्दैन । यदि होस पुन्याएर, ढङ्गले चलायौ भने त्यो सामान २/३ वर्ष पनि टिक्न सक्छ । त्यसै चिन्ता कम गरी शान्त र स्वच्छ चित लिएर बस्दा स्वास्थ्य पनि बलियो भई उमेर/आयु लामो हुन्छ ।
- ३) ध्यान भावना गर्ने योगावचर व्यक्तिमा शक्ति, हिम्मत बढेर आउँछ ।
- ४) अरुले जे-जस्तो अवगुण गरेतापनि त्यसलाई हटाउन सकिन्छ ।
- ५) सबै अपयश अथवा अरुले गरेको निन्दालाई पनि याद नगरी आफ्नो अभ्यासमा लिप्त भएर बस्दा ती सारा टाढा भएर जान्छन् ।
- ६) ध्यान गर्ने व्यक्तिको यशकीर्ति प्रचार हुन्छ ।
- ७) अनित्य, दुःख, अनात्माको भावना गर्ने ती योगीहरू असन्तोषी हुँदैनन् ।
- ८) सन्तोषी हुन्छन् । सन्तोषी सदा सुखी, असन्तोषी सदा दुःखी भनिन्छ । ध्यान गर्ने व्यक्ति संधै सन्तोषी हुन्छन् ।
- ९) जुन व्यक्तिले ध्यानको सही अभ्यास गर्दछ, त्यस व्यक्ति मसानमा बसेतापनि, जङ्गलमा घुसेतापनि, जतासुकै गएपनि त्यस व्यक्तिमा भय कम हुन्छ र विघ्नबाधा पनि कम हुन्छ । मेरो अनुभवमा यो पक्का पनि सत्य हो । सुलक्षणकीर्ति विहार निर्माण शुरू गर्दा नजिकै पाटीमा मैले १५ महिना बिताएँ । टाढा-टाढासम्म बस्ती त्यति थिएन, मान्छेको आवत-जावत कम थियो तर पनि मलाई मनमा डर र त्रास भने थिएन ।
- १०) ध्यान गर्ने योगीहरू भूत, प्रेत, मृतक, अमनुष्ठहरू आदि कसैसँग डराउँदैनन् । यो पनि मैले आफै अनुभव गरेको छु । राति पाटीमा एकलै सुत्दा मध्यरातमा त्यतिबेलाको जस्ता पाताले बनाइएको ढोका ढवाङ्ग गरी हिर्काउन आउँथ्यो । ढोका खोली बाहिर हेर्दा कोही हुँदैनथ्यो । एकपटक त टाउको नभएको सेतो शरीर मात्र भएको अमनुष्य पनि देखेको थिएँ ।
- ११) ध्यानी व्यक्तिहरूमा अल्लिपन हुँदैन ।
- १२) ध्यान गर्ने व्यक्तिमा उत्साह हुन्छ, संधै जागरूक हुन्छन् ।
- १३) राग कम हुँदैन, रोगब्याधी कम हुन्छ, तृष्णा कम हुन्छ ।
- १४) अज्ञानता कम हुन्छ, पश्चात्ताप हुँदैन ।
- १५) ईर्ष्या, द्वेषको भावना कम हुन्छ ।
- १६) मसँग धन सम्पत्ति छ, मेरो परिवार धनी छ, म धेरै विद्वान् छु र म धेरै राम्री छु भने किसिमको अभिमान धेरै कम हुन्छ ।
- १७) ध्यानी व्यक्तिहरूमा शंका, उपशंका भएपनि निवारण भएर जान्छ ।
- १८) ध्यान गर्ने योगीको चित्त चञ्चल हुँदैन । किनभने सदैव भावनामा लिप्त रहने व्यक्ति स्मृतिवान् हुन्छ ।
- १९) ध्यान गर्ने व्यक्तिको चित्त सफा हुन्छ । राग, द्वेष, मोह, लोभ, लालच कम हुन्छ । जसरी फोहोर पानीमा फिट्किरी राख्दा पानी सफा हुन्छ, त्यसैगरी ध्यानभावनाको प्रभावले गर्दा व्यक्तिको चित्त सफा हुन्छ ।
- २०) संधै मन प्रशन्न हुन्छ । खुसी हुन्छ । शत्रु कम हुन्छ ।
- २१) ध्यानी व्यक्ति गम्भीर स्वभावका हुन्छन् ।
- २२) योगीलाई लाभ सत्कार धेरै हुन्छ । यो प्राकृतिक नियम हो ।
- २३) ध्यान गर्ने व्यक्ति नचाहिंदो, अर्थहीन विषयमा/कार्यमा लाग्दैन । बरु चुपचाप लागेर एकलै बस्न रमाउँछ ।
- २४) जतिसुकै, जस्तोसुकै धनसम्पत्ति, भोग-विलासमा पनि आशक्तपन देखाउँदैन ।
- २५) संधै खुसी मात्र हुने स्वभावका हुन्छन् ।
- २६) सबै उत्पत्ति भएका वस्तु-र्धर्महरू अनित्य हुन् । नित्य केही छैन । यसरी यथार्थ धर्मलाई बुझेको हुन्छ ।
- २७) ध्यान गर्दा-गर्दे सम्पूर्ण तृष्णा नाश हुन्छ ।
- २८) सही निर्देशन र सही भावना अभ्यासको कारण अन्ताः निर्वाणसुख समेत प्राप्त हुन्छ ।
- यसरी २८ वटा लाभहरू हामीले ध्यान अभ्यासबाट प्राप्त गर्ने सक्षम्यहरू । दुःखसत्यलाई प्रष्ट रूपले देखाइदिने, समुदयसत्यलाई हटाइदिने, निरोधसत्यलाई साक्षात्कार गराई मार्गसत्यलाई बृद्धि गराउन सक्ने यो विपश्यना ध्यानको अभ्यास गर्दा Pain Killer खानु आवश्यक छैन । ध्यानभावना गर्दा उत्पत्ति भएको वेदनालाई Pain Killer ले हटाउन सकिन्न । त्यसलाई त सही स्मृतिले सही वीर्य प्रयोग गरी त्यसमै अनित्य, दुःख, अनात्म धर्मको प्राकृतिक स्वभावलाई देख्न, हेर्न र बुझन सक्नुपर्दछ । १९७८ सालमा बर्माको दो पञ्जाचारी गुरुमाले बनेपाको ध्यानकृटी विहारमा विपश्यना

ध्यान शिविर राज्ञुभएको थियो । त्यस समयमा मेरो पेटमा खटेरा आएको थियो । अनि मैले वेदनानुपश्यना भावना गर्दागर्दै त्यो खटेरा हटेर, निको भएर गयो । मैले जीवनमा जानी जानी, होसमा रहेको बेला कहिल्यै पनि Pain Killer को एक चक्की पनि खाएको छैन । २००१ सालमा पेटमा ट्यूमरको अपरेशन गरेको थिएँ । एकधार्ना जति ट्युमर निकाले पनि त्यो घाउको वेदना शान्त पार्न समेत Pain Killer को सेवन गरिन । डाक्टरहरूले थाह नदिई खुवाए अर्को कुरा । जानी-जानी त कहिल्यै खाईन । आँखाले नदेखेको व्यक्तिले मात्र मैले ध्यान अभ्यासको क्रममा वेदना कम गर्न भनी Pain Killer खाएको देख्यो होला । आँखा राम्ररी देख्ने व्यक्तिले यो कहिल्यै असत्य कुरा देख्दैन । साँचै ध्यान गर्ने व्यक्तिले त भन् औषधी सेवन गर्नु नै कम गर्छ । १९८१ सालमा म बर्ममा ध्यान गर्दा मैले महासी शासन यैतामा ४ प्रकारका ध्यान गर्न आउने व्यक्तिहरू देख्ये ।

- १) विरामी भएको कतै निको नभएर औषधी ल्याएर ध्यान गर्न एकथरि ।
- २) अति रिसालु, क्रोधलाई बसमा राख्न नसकेर सँधै अर्ससँग भगडा गरिरहने एकथरि ।
- ३) परीक्षामा उत्तीर्ण हुन नसकेका depression भएका व्यक्तिहरू एकथरि ।
- ४) ध्यान भनेको बस्नै पर्छ, यही जन्ममा दुःखको भूमरीबाट निस्कनु पर्छ । निर्वाण सुखप्राप्त गर्ने एउटै मात्र मार्ग

यही हो भनी बस्न आउने एकथरि ।

म आफूलाई ४ नम्बरको ध्यान गर्ने व्यक्ति हुँ भन्न चाहन्छु । ध्यान अभ्यास भनेको गर्नेपर्छ । ध्यान गर्दा २८ वटा फाइदाहरू प्राप्त गर्न सकिन्छ, त्यो पक्का हो । कस्ता-कस्ता रोगीहरू पनि ध्यानको अभ्यासले विना औषधी निरोगी भएका छन् । तर रोग निको पार्न उद्देश्यले ध्यान भावना भने पक्कै गर्नु हुँदैन ।

बर्माको गुरुजनहरूले कसैलाई पनि Pain Killer खाएर ध्यान अभ्यास गर भनेर अनुमति दिनुभएको छ जस्तो मलाई लाग्दैन । तर सञ्जय मालीज्यूले मलाई नै तोकेर Pain Killer खाएर ध्यान बस्यो भन्नुभएको रहेछ । सत्य-तथ्य कुरा के हो भनी राम्ररी अध्ययन नगरी यसरी कसैको नामलाई गलत ढङ्गले प्रयोग नगर्न, भ्रम नफैलाउन म सञ्जय मालीज्यूलाई सल्लाह दिन चाहन्छु । ध्यान गर्ने व्यक्तिले कहिल्यै अरुको निन्दा गर्दैन । गुरु बन्न जति सजिलो छ चेला बन्न त्यति नै गाहो छ । सबैले आफूले आफैलाई म कुन अवस्थामा छु, गुरु बन्न योग्य छु वा छैन भन्ने बारे केलाउनु आवश्यक पर्दछ । कसैको व्यक्तिगत नामै उल्लेख गरेर यसरी केही लेखनुभन्दा अगावै आफूले लेखन लागेको कुरा, विषय कतिको सत्य हो, कतिको उपयुक्त छ भन्ने जानकारी राखी लेखिदिनुहुन सञ्जय मालीज्यू र वहाँजस्ता लेखकहरूलाई मेरो मैत्रीपूर्ण सल्लाह र सुझाव छ ।

बुद्धको जन्मभूमि राष्ट्र नेपालमा

सुखशान्ति छाइरहोस् ।

सबै सबैमा धार्मिक चेतना विकास होस् ।

मिलन बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लिमिटेड

हवनाल्लै, पाको, न्यूरोड, काठमाडौं ।

फोन: ४२३१०३६, ४२२२०६५, फ्याक्स : ४२९६९६७

नौलो-अलगाधार

वास्तवमा दश शीलको अर्थ हो

शुभरत्न शाक्य

कानून सँधै अन्धो हुन्छ । यो कुरा त हामी सबैलाई थाहा छ । तर परम्परा र संस्कारले बुद्धिमान निर्दिष्ट शीललाई यति हदसम्म उल्टो अर्थ लाउँछ भनेर सायदै कसैले मात्र जान्नसक्छ । मलाई डर छ, आफै पनि तपाईं विश्वास गर्नुहुन्न भन्ने कुरामा । आज तपाइले हजार भूठको माभमा एउटा सत्य वचनलाई छान्नु पर्नेछ । बुद्धको सत्यवचनलाई बुद्धले सिकाउनुभएको नियम र हामीले पालना गर्ने नियममा आकाश र धर्तीको फरक छ । यो लेख पढ्दै गर्ने कति भिक्षु होलान्, कति गुरुमाँ, उपासक वा उपासिका होलान्, तपाईंहरूलाई आज म बुद्धले सिकाउनुभएको शीलको साँचो अर्थ बताउँछु ।

बुद्धले सबैभन्दा पहिलो शील प्राणीहिसा गर्नु हुँदैन भनेर बताउनुभएको छ । कतिपय बौद्धमार्गहरू रुख बिरुवा पनि काट्नु हुँदैन, उनीहरू पनि प्राणी नै हुन् भन्छन् । कुनै मासु खानु हुँदैन भन्छन् । वास्तवमा बुद्धले प्राणीहिसा भनेको जीवित प्राणीहरूलाई नमार्नु भन्नुभएको हो, मासु नखानु भन्नुभएको होइन । दोश्रो शीलमा बुद्धले चोरी नगर्नु भन्नुभएको छ । धर्मगुरुहरूले के कस्ता सिकाउँछन् त्यो त आफै ठाउँमा छ । तर बुद्धले चोरी नगर्नु भनेर सिकाउनुभएको सामान नचोर्नु भनेर सिकाएको होइन । अर्काको सामान नचोर्नु भनेर त जो कसैलाई पनि थाहा छ, यो सिकाउनु पर्ने कुरा थिएन । उहाँले बुद्धको शिक्षा वा बुद्धको वचनलाई चोरी गरेर आफै वचन जस्तो गरेर नभन्नु भनेर भन्नुभएको हो । तेश्रो नियममा व्यभिचार नगर्नु हो । एउटी श्रीमतीको दुईवटा लोग्ने हुनु नराप्तो मानिन्छ । एउटा मान्छेले दुईवटा डुङ्गमा खुट्टा राखेमा लड्छ । त्यो हामी सबैलाई थाहा छ । बुद्धले भन्न खोज्नुभएको के हो त भन्दा हामीले बुद्ध र सम्पति दुईवटालाई एकैचोटि सँगै लान सक्दैनौ । त्यसैले बुद्ध र सम्पति दुईमा एकलाई छान्नु पर्छ । धर्म र आफ्नो व्यक्तिगत स्वार्थमा धर्मलाई छान्नु पर्छ र परिवार र संघ दुईटामा बुद्धको श्रावक संघलाई छान्नु पर्छ भनेर सिकाउनुभएको हो । भूठो कुरा नगर भनेको मतलब यो चौथो शीलमा जुन कुरा बुद्धले बोल्नुभएको छैन, त्यस कुरालाई बुद्धले भनेको भनेर नबताउ तथा बुद्धले नभनेको कुरालाई पनि भनेको भनेर नबताउ, बुद्धको वचनलाई झूठो नपार भनेको हो ।

“-प्राणीहिसा भनेको जीवित प्राणीहरूलाई नमार्नु भन्नुभएको हो, मासु नखानु भन्नुभएको होइन ।

-सुरापान नगर भनेको मतलब बुद्धको अर्थमा सुरापान नगर भनेको होइन । बुद्धको शिक्षालाई विभिन्न दार्शनिकहरूको मतसँग मिसाएर Cocktail जस्तो रक्सी बनाएर श्रवण नगर भनेर सिकाउनुभएको हो । बुद्धको उपदेशलाई त्यसरी रक्सी जस्तो विभिन्न विद्वान पण्डित र दार्शनिकहरूको मतसँग मिसाएर श्रवण नगर भन्नुभएको हो ।

-बुद्ध र सम्पति दुईवटालाई एकैचोटि सँगै लान सक्दैनौ । त्यसैले बुद्ध र सम्पति दुईमा एकलाई छान्नु पर्छ ।

-सुन, चाँदी पैसा जम्मा गर्नु हुँदैन भन्नुको मतलब बुद्धको उपदेश सुन, चाँदी जस्तै अमूल्य छ । यसलाई जति सक्दै वाँडनु पर्छ भन्नुभएको हो । बैंक, ब्यालेन्स नबनाउ भन्नुभएको होइन ।”

पाँचौं शीलमा सुरापान नगर भनेको मतलब बुद्धको अर्थमा सुरापान नगर भनेको होइन । बुद्धले त, बुद्धको शिक्षालाई विभिन्न दार्शनिकहरूको मतसँग मिसाएर Cocktail जस्तो रक्सी बनाएर श्रवण नगर भनेर सिकाउनुभएको हो, रक्सी विभिन्न कुराहरू मिसाएर बनाउँछ । त्यस्तै गरी बुद्धको उपदेशलाई त्यसरी रक्सी जस्तो विभिन्न विद्वान पण्डित र दार्शनिकहरूको मतसँग मिसाएर श्रवण नगर भन्नुभएको हो ।

समय आएपछि मात्र खानुपर्छ भन्ने नियम बुद्धले बनाउनुको मतलब १२ (बाह) बजेपछि खानु हुँदैन भन्ने अर्थमा प्रयोग भएको छ । यो गलत अर्थ हो । बुद्धको विचारमा मानवले बुद्धको सही शिक्षा सही समय नआएसम्म पाउँदैन । समयको कुरा त छँदैछ, समयको विचार गरेर खाउ भन्नुभएको मतलब जसरी धेरै खाना खाएमा, बासी सडेगलेको खाएमा पेट दुख्छ, त्यस्तै बुद्धको शिक्षालाई गलत रूपमा व्याख्या गरिएको किताबहरू प्रवचनहरू सुन्दा हामीलाई खराब असर पर्छ । त्यसैले बुद्धको सही शिक्षा ताजा शिक्षालाई ग्रहण गर भन्ने अर्थमा समयमै खाना खाउ भन्नुभएको हो । बुद्धले गीत नगाउनु, गीत नसुन्नु, नृत्य नगर्नु भनेको साँच्चै गीत

नगाउनु न नाच्नु भनेर भन्नुभएको होइन । बुद्धले त बुद्धको शिक्षालाई गीत जस्तो बनाएर नगाउनु र बुद्धको शिक्षा राम्रो छ भन्दै न नाच्नु भन्नुभएको हो । बुद्धले सिङ्गार पटार नगर्नु भन्नुको अर्थ बुद्धको मूर्ति बनाएर सिङ्गार पटार नगर्नु भन्नुभएको हो । तर मानिसहरू बुद्धको मूर्तिमा कान लामो बनाउँछ, हिरामोति राखिदिन्छन् । तर वास्तविक बुद्धको कान लामो हुँदैन । वास्तवमा बुद्धको शरीर तपाईं, हाम्रो जस्तै साधारण हुन्छ । तपाईं के भन्नुहुन्छ ? तपाईं पनि बुद्ध बन्न सक्नुहुन्छ नि ! के तपाईं बुद्ध बन्ने वित्तिकै कान लामो र शीर ढूलो हुन्छ भन्ने कुरामा विश्वास गर्नु हुन्छ र ?

भगवान् बुद्धले उच्च आसनमा नबस्नु भन्नुको मतलब ढूलो अग्लो र फराकिलो ठाउँमा नबस भन्नुभएको होइन । बुद्धको मूर्ति पनि उच्च र अग्लो फराकिलो ठाउँमा हुन्छ नि ! बुद्धको अर्थमा हामी घमण्ड र अभिमान गरी अरु मान्छेभन्दा म ढूलो छु भनेर उच्चस्थानमा बस्न हुने कुरालाई बताउनुभएको हो । त्यस्तै सुन, चाँदी पैसा जम्मा गर्नु हुँदैन भन्नुको मतलब बुद्धको उपदेश सुन, चाँदी जस्तै अमूल्य छ । यसलाई जिति सक्दो बाँडनु पर्छ भन्नुभएको हो । बैंक, ब्यालेन्स नबनाउ भन्नुभएको होइन ।

मेरो सत्य, मेरो बुद्ध

- डा. गणेश माली

विशाल विश्व यो मेरो
यहाँ छन् जे जिति
पल पल परिवर्तनशील
सब हुन् सत्य मेरा ।

बुद्ध उदाए यहीं नेपालमा
बाले ज्योति सत्यको
दुःखलाई दूर भगाई
मानव मात्रको गरी उद्धार ।

हो यो मेरो सत्य कथन,
पृथ्वी तलमा अमृत छदै
हिंडुल गर्ने ज्यूदो भगवान्
हुन् मेरो गौतम बुद्ध महान् ।

जसको प्रभावले यक्षहरू देखाउन सक्दैनन् भय डर ।
सन्ध्या रात अल्छी नभई गर्छ जसले कोशिशरत ॥
सुखी भई निदाउँदछ निंदमा दैख्दैन कुनै दुस्वप्न ।
यी गुणसम्पन्न हे सज्जन हो गरौ पाठ परित्राण ॥

शान्तिपदको चाहना यदि छ भने जान्नुपर्छ हे मनुष्य ।
उ आज्ञाकारी निराभिमानी हुनुपर्छ सरल सामर्थ्य ॥
गिज्याउँछ भने विज्ञहरूले नगर काम त्यस्तो खराब ।
गर कामना शरीर र मन सुखी होओस् भयरहित ॥

जो प्राणक छन् भयभित जो छन् शान्त स्थीरका ।
छोटा लामा होचा अग्ला साना ढूला ढुल्ला मोटा ॥
दृश्य अदृश्य जो छन् दूर जो छन् यहिं निकट ।
गर कामना शरीर र मन सुखी होओस् भयरहित ॥

नराख अरुप्रति ऋोध परपीडा दिने मनसाय पनि ।
हटाउ मनमा ऋोधको जरो कसैप्रति दुःख दिँदैन भनी ॥
जसरी सन्तान रक्षा गर्छिन् आमाले आफू मर्नु परे पनि ।
त्यसरी नै बढाऊ मनुष्य प्रेम एक आपसमा दयालु बनी ॥

तेर्सो तल माथि भित्र बाहिर चौतर्फि यो लोकमा ।
वैरी विरोध शत्रुरहितको बढाऊ असीम मैत्री-भावना ॥
उठ्दा हिँड्दा बस्दा उठ्दा जबसम्म जो जागृत रहन्छ ।
तबसम्म राख्नु होश्नमा जसलाई चतुब्रह्म विहार भन्दछ ॥

अन्योदृष्टि विनाश गरी पालन गर्छ विशुद्धधर्मको ।
गर्भधारण हुँदैन फेरि यहाँ हुँदैन पुनर्जन्म उसको ॥

(श्रोत : मेत्त सुत्तको अर्थ)

नेपाल दे भिंकेत

- हरिमान दिवाकर

त्वाये मागु दु, पाये मागु दु
इमिगु नुगलय् छ्याये मागु दु
भिंगु ज्या याकेगु निंति
इमित भीसं र्वाके मागु दु
देश विकास यायेगुया निंति
सकसिनं इमित घायेमागु दु
अन्याय व अत्याचारविरुद्ध
भी फुकं जानाः ल्वाये मागु दु
देश भिंकेत व स्थीर यायेत
भी सकसिनं शान्ति हयेमागु दु
मनय् आकुल-व्याकुल मजुइकेत
बुद्धम् शरणम् गच्छामि धायेमागु दु।

थः हे भिंकेन्

च्वमि : हेरारत्न शाक्य
युवक बौद्ध मण्डल

श्रद्धां भीसं बुद्ध पुज्याना
भीसं श्रद्धां धर्म-खं न्यना
स्व पासापि भीसं न्यं जक न्यना
व्यवहारय् धाःसा छ्यलेगु मयाना
कुतः यानास्व सुगति वनेत
कुतः यानास्व मार्गफल लायेत
भीपि थासय् लाकेत न्वाना विज्याःगु
निर्वाण थंकेत लं क्यना विज्याःगु
वना हे मस्वःसा गथे थंके फइगु
याना हे मस्वःसा लाभ गथे जुड्गु
कुतः यानास्व सुगति वनेत
कुतः यानास्व मार्गफल लायेत
आःतक भीपि पृथगजन तिनि
अपाय् दुर्गती नं लाः वने फु नि
क्वातुक ध्यानं मार्गफल लायेनु
भव दुःख तंका सुखी जुया म्वायेनु
कुतः याना स्वः सुगति वनेत
कुतः याना स्वः मार्गफल लायेत

दर्ता नं. २०४६/०६५-०६६

एक होड्गन सबै राबल बनौ।

पापको फल भोग्नु नपरेसम्म मूर्खले आफुले गरेको खराब कामलाई महजस्तो ठान्दछ ।
तर पापको फल भोग्नु पर्दा दुरित हुन्छ ।

- धम्मपद, ६८

मुद्धती वचतमा
१३ प्रतिशत व्याज

दैनिक वचतमा
६.५ प्रतिशत व्याज

बलम्बु व्याउ सहकारी संस्था लि.

बलम्बु, काठमाण्डौ

बलम्बु-६, काठमाण्डौ, फोन नं. ४३१४८४४,
ईमेल: bmc_coperative@yahoo.com

बौद्ध गतिविधि

परियति परिक्षार्थीहरु पुरस्कृत

२५ वैशाख, भक्तपुर अखिल नेपाल भिक्षु महासंघद्वारा संचालित नेपाल बौद्ध परियति शिक्षा, मुनिविहार केन्द्र तथा मैत्रेय युवा संघका तर्फबाट सहभागी उत्तीर्ण परिक्षार्थीहरुलाई मुनि हिवारमा पुरस्कार प्रदान गरियो । भिक्षु विपस्सी तथा भिक्षु बोधिसत्त्वको प्रमुख आतिथ्य तथा मुनिविहार परियति केन्द्रका केन्द्राध्यक्ष रामकृष्ण वैद्यको सभापतित्वमा संचालित कार्यक्रममा कोविद अन्तिम वर्ष उत्तीर्ण विद्या शाक्य, कोविद दोश्रोवर्ष उत्तीर्ण तुल्सीकाजी मानन्धर तथा कक्षा ५ मा बोर्ड प्रथम भएका संचित बुद्धाचार्यलाई पुरस्कारसहित विशेष सम्मान गरियो । मैत्रेय युवा संघ परियति केन्द्रका केन्द्राध्यक्ष लक्ष्मीचन्द्र वज्जाचार्यबाट स्वागत मन्तव्य र मैत्रेय युवा संघका अध्यक्ष तीर्थराज वज्जाचार्यबाट वार्षिक प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्नुभयो । परियतिका शिक्षिका प्रज्ञा शाक्यको मन्तव्य, मैत्रेय युवा संघ, मुनिविहार तथा युवा बौद्ध पुचःको संयुक्त प्रयासमा आयोजित सो कार्यक्रम युवा बौद्ध पुचःका अध्यक्ष धर्मरत्न शाक्यबाट धन्यवाद ज्ञापन भयो । रामकृष्ण वैद्यको सभापतित्वमा सम्पन्न भएको थियो । कार्यक्रममा यजु आचार्यले बाँसुरीको धून प्रस्तुत गरेकी थिइन् ।

बुद्धजयन्ती मनाउनेबारे कक्षा

४ जेष्ठ, भक्तपुर । २५५७ औं बुद्धजयन्ती किन मनाउने ?” उपलक्ष्यमा मैत्रेय युवा संघले “बुद्धजयन्ती किन मनाउने ?” विषयमा परिचित जीवनी-लेखक रत्नसुन्दर शाक्यले विशेष अध्यापन कक्षा संचालन गर्नुभयो । यसरी नै ११ गते बुद्धजयन्तीको उपलक्ष्यमा मैत्रेय युवा संघको आयोजनामा साँफ दिपावली कार्यक्रम गरियो । उक्त कार्यक्रममा नेपाल परम्परागत बुद्धधर्म संघका कोषाध्यक्ष धर्मचन्द्र शाक्य युवा बौद्ध पुचःका अध्यक्ष धर्मरत्न शाक्य र बौद्ध दर्शन समाजका अध्यक्ष बालमुकुन्द वासुकलाले बुद्ध नेपालमा जन्मेको तथ्यलाई सशक्त रूपले प्रचार गर्नुपर्ने विचार व्यक्त गर्नुभई शुभ-कामना मन्तव्य दिनुभयो । संघका अध्यक्ष तीर्थराज वज्जाचार्यले धन्यवाद ज्ञापन गर्नुभयो ।

राष्ट्रपतिद्वारा शान्तिदीप हस्तान्तरण

१० जेष्ठ, ललितपुर । बौद्धविहार संघको आयोजनामा अक्षश्वर महाविहारबाट ५२ जना चेपाङ्ग माउण्टेन बाइक कल्बका साइकल यात्री लुम्बिनी पुगी त्यहाँदेखि साइकल यात्रासहित काठमाडौं पुन्याङ्गेको शान्तिदीप राष्ट्रपति डा.

रामवरण यादवले राष्ट्रपति भवन परिसरभित्र एक धार्मिक समारोहबीच संघका अध्यक्ष बाबुराजा वज्जाचार्यलाई हस्तान्तरण गर्नुभयो । पञ्चशील प्रार्थनाबाट शुभारम्भ गरिएको सो समारोहमा अखिल नेपाल भिक्षु महासंघका महासचिव भिक्षु कोण्डन्यले धर्मदेशना गर्नुभयो । कार्यक्रममा संस्कृति मन्त्री रामकुमार श्रेष्ठ, पूर्व मुख्य सचिव तीर्थमान शाक्य, संघका अध्यक्ष बाबुराजा वज्जाचार्य, उपाध्यक्ष जगतमुनी शाक्यले बोल्नुभएको थियो । शान्तिदीपलाई अक्षश्वर महाविहारमा विधिवत तरिकाले स्थापना गर्न योजना रहेको छ ।

आनन्दकुटीमा बौद्ध सार्वजनिक सभा

११ जेष्ठ, आनन्दकुटी विहार, स्वयम्भू । बुद्धको जन्म, सम्बोधिलाभ तथा महापरिनिर्वाण दिवस २५५७ औं बुद्धपूर्णिमा-वैशाखपूर्णिमाका दिन बुद्धजयन्ती मूल समारोह समिति, २५५७ को आयोजनामा आनन्दकुटी विहार, स्वयम्भूमा विभिन्न कार्यक्रमहरू आयोजना गरियो । बिहान बुद्धको पवित्र अस्थिधातु सर्वसाधारणलाई दर्शन गराउन श्रीलंकाको महामहिम राजदूत W.M Senevirathana ले शीरमा राखी पवित्र अस्थिधातु दर्शनका लागि निर्मित विशेष मण्डपमा पुन्याङ्गियो । ज्ञानमाला भजन खल; स्वयम्भूको ज्ञानमाला भजन प्रस्तुति, भिक्षु, श्रामणेर, अनागारिका, वज्जाचार्य तथा लामा गुरुहरूहरूको समुपस्थितिमा बुद्धपूजा, विहारका कार्यवाहक प्रमुख एवं समारोह समितिका अध्यक्ष भिक्षु धर्ममूर्ति महास्थविरद्वारा धर्मदेशनालगायत विधिधार्मिक समारोह सम्पन्न भयो । उपस्थित लाखौ भक्तजनहरूलाई क्षीरभोजन, १५० जनाबाट रक्तदान कार्य भएको थियो । बुद्धजयन्ती समारोह समितिको पहलमा भिक्षु, अनागारिकाहरूलाई विभिन्न जिल्लामा बुद्धजयन्ती समारोहमा उपस्थित हुन आवश्यक व्यवस्था गरिएअनुरूप कार्यक्रम सम्पन्न भए ।

मन्त्रिपरिषद्का अध्यक्ष खिलराज रेग्मीले निर्वाचनमैत्री कानुन बनाई निर्वाचन गर्न सरकार लागिपरेको बताउँदै त्यसका लागि सबैले रचनात्मक सहयोग गर्न बृहत् बौद्धसभामा बोल्दै उहाँले सो आग्रह गर्नुभएको थियो । उहाँले बुद्धजयन्तीको दिनले शान्तिका नायक गौतम बुद्धबाट मार्गनिर्देशन भएको शान्ति, मानवता, सेवा र शान्तिको सन्देशले राष्ट्रिय हित र समाजिक समृद्धको कार्यमा लाग्न सबैलाई प्रेरित गरेको पनि बताउनुभयो । विश्वभरि नै असहमति र विभिन्न प्रकारका द्वन्द्वका केही प्रभाव परिहरेको वर्तमान समयमा बुद्धका आधारभूत मान्यताहरूको महत्व अभ बृद्धि भएको अध्यक्ष रेग्मीको भनाइ थियो । बुद्धको शान्ति, अहिसा करुणाको सही अनुसरण गरेमा मात्र नेपाल शान्तिपूर्ण र समृद्ध राष्ट्रको रूपमा विश्वसामु उभिरहन सक्ने पनि बताउनुभयो । उहाँले बुद्धदर्शन एक धर्म विशेषको चरित्र र गुणलाई मात्र प्रतिनिधित्व नगर्न भएकाले संसारभर लोकप्रिय र आकर्षक रहेको बताउँदै त्यसलाई अनुसरण गरेर नेपाललाई विश्व मानवित्रमा शान्तिपूर्ण देशको रूपमा स्थापित गन अघि बढ्नुपर्ने खाँचो औल्याउँदै उहाँले गौतम बुद्धजस्ता व्यक्तित्व नेपालमा उन्ननुले विश्व समुदायमाझ नेपाल र नेपालीले शिर ठाडो पार्नसक्ने गरी गौरवको अनुभूति गराएको पनि बताउनुभयो ।

२५८७ औं बुद्धजयन्ती मूल समारोह समितिका अध्यक्ष भिक्षु धर्मसूर्तिले शील प्रार्थना गराउनुहुँदै समारोहमा बुद्धको उपदेशलाई व्यवहारिक रूपमा प्रयोगमा ल्याउनुपर्नेमा जोड दिँदै धर्मनिरपेक्ष र सबैको हक-अधिकार सुनिश्चित हुने संविधान निर्माण गर्नुपर्ने माग गर्नुभयो ।

सोही अवसरमा भिक्षु पियदस्तीद्वारा वाचन गरिएको अखिल नेपाल भिक्षमहासंघका महासचिव भिक्षु कोण्डन्यद्वारा प्रेषित सन्देशमा बदलिँदो परिवेशमा जनताको चाहनाअनुरूप संक्रमणकाल छोटो बनाई नेपालमा दिगो शान्ति स्थापना, धर्मनिरपेक्ष, संघीयतासहितको अग्रगामी संविधान निर्माण गरी मुलुकलाई समृद्धिको दिशातर्फ दोहो-न्याउन २५८७ औं बुद्धजयन्तीको अवसरमा प्राप्त सन्देशले सबैमा नयाँ उत्साह र प्रेरित गरोस् भन्ने कामना पनि गर्नुभयो ।

समितिका महासचिव गौतम शाक्यले बुद्धको क्रान्तिकारी प्रगतिशील विचारलाई अनुसरण गरेर बुद्धधर्मलाई पूजापाठमा मात्र सीमित नराखी समाजको विकासमा प्रयोग गर्नुपर्ने धारणा राख्नुभयो । सेवा प्रिन्टिङ्ग प्रेसका प्रमुख अमृतमान शाक्यलाई उहाँको योगदानलाई कदर गरी प्रमुख अतिथि खिलराज रेग्मीले विशेष सम्मानसहित प्रशंशा-पत्र प्रदान गर्नुभयो । समितिका उपाध्यक्ष रमेश मानन्धरबाट धन्यवाद ज्ञापन गरिएको तथा अमृतधम्म परियति समूह, आनन्दकुटी

विहारले विभिन्न सांस्कृतिक नाचगान समेत प्रस्तुत गरिएको सो समारोह पुनम थापामगर र उमा महर्जनले संचालन गर्नुभएको थियो ।

ललितपुरमा बुद्धजयन्ती सम्पन्न

११ जेष्ठ, ललितपुर । विद्याधर संस्कारित, यशोधरा महाविहार, बुबहालमा २५८७ औं बुद्धजयन्ती विविन्न आयामिक कार्यक्रमसहित सम्पन्न भएको छ । पूर्णिमाको एकदिन अगाडि संस्कृति मंत्री रामकुमार श्रेष्ठको प्रमुख आतिथ्यत्वमा बुबहालस्थित बुद्ध-प्रतिमासँगै सार्वजनिक बौद्ध सभाको आयोजना गरियो । सो सभामा अखिल नेपाल भिक्षु महासंघका महासचिव भिक्षु कोण्डन्य, लुम्बिनी बौद्ध विश्वविद्यालयका उपकुलपति प्रा. डा. त्रिरत्न मानन्धर, समारोह समितिका अध्यक्ष गंगाधर वजाचार्य, सचिव राजमान वजाचार्य, बौद्ध विहार संघ, ललितपुरका अध्यक्ष बाबुराज वजाचार्यलगायतले बुद्धशिक्षासम्बन्धी बोल्नुभएको थियो । समारोहमा बुद्धजयन्ती स्वर्ण महोत्सव स्मारिका, प्रवचन सिडि, बौद्ध युवा कमिटीका सम्युक्त रूपमा विमोचन गरिएको थियो । सप्ताहब्यापी कार्यक्रमअन्तर्गत श्रामणेर तथा अनागारिका प्रव्रज्या, पुस्तक प्रदर्शनी, रक्तदान, धर्मदेशनालगायत कार्यक्रम सम्पन्न भएको थियो ।

नगदेशमा बुद्ध-पूज्यतिथि समरण

जेष्ठ ११, भक्तपुर । नगदेश बौद्ध समूह र बौद्ध ल्यायम्ह पुच: नगदेशको संयुक्त आयोजनमा शान्तिका महानायक, गौतमबुद्ध-बोधिसत्त्व सिद्धार्थ गौतमको जन्म, सम्बोधि लाभ तथा महापरिनिर्वाण त्रिसंयोगपूर्ण दिवस बुद्धपूजा, धर्मदेशनालगायत विविध धार्मिक कार्यक्रमसहित सम्पन्न भयो । भिक्षु राहुलसमक्ष अष्टशील-पञ्चशील याचना पछि श्रद्धेय भन्तेले “गोजीपात्रो” लोकार्पण गर्नुभयो । प्रमुख अतिथि सुगत बौद्ध महाविद्यालयका प्राचार्य डा. सानुभाई डंगोलज्यूले “अनित्य दुःख र अनात्म” विषयमा मन्त्रव्य दिनुभयो भने डा. लक्ष्मण शाक्य, पत्रकार प्रबीण जोशी, नगदेश बौद्ध समूहका सचिव कृष्णकुमार प्रजापतिले भगवान् बुद्धको जीवनी बारे प्रकाश पार्नुभयो । अध्यक्ष न्हुच्छेकुमार सिकेमनको सभापतित्वमा संचालित कार्यक्रममा समूहका कोषाध्यक्ष रत्नभक्त हाँय्जुले स्वागत मन्त्रव्य दिनुभयो भने बौद्ध ल्यायम्हपुच:का अध्यक्ष शिवभक्त मैजुले धन्यवाद ज्ञापन गर्नुभयो । अन्तमा विभिन्न सांस्कृतिक बाजागाजसहित ज्ञानमाला भजन गाई नगदेश परिक्रमा समेत गरियो ।

मत्कपुरमा बुद्धजयन्ती सम्पन्न

११ जेष्ठ, भक्तपुर । बुद्धजयन्ती एकदिन अगाडि नगरकोट वडा नं. ६ शान्ति डाँडामा शान्ति उद्यान संरक्षण

तथा व्यवस्थापन समितिको आयोजनामा श्रद्धेय दुल्कु लोसाड नामोल रिम्पोछेले बुद्ध-प्रतिमास्थलको शिलान्यास गर्नुभयो । साँझ युबा बौद्ध पुचःको आयोजनामा दीपकर विहार क्वाठण्डौबाट शुरु भई भक्तपुर नगरमा शान्ति-दीपयात्रा कार्यक्रम सम्पन्न भयो । बुद्धजयन्तीका दिन बौद्ध संघको आयोजनामा बौद्ध समकृत विहार, कुथुबही इटाछेबाट प्रभातफेरी कार्यक्रम सम्पन्न भएपछि मुनिविहार, बाचामढी भाटेढिकुर चित्तपोलरिथित बुद्धप्रतिमास्थलमा लुँ विहार भीमसेन मन्दिर संरक्षणको तरफाट लुँविहार बुद्धपूजा सम्पन्न भयो । त्यसपछि इनाचो परिसरबाट Lord Buddha was born in Nepal एवं लुम्बिनी र कपिलवस्तु नेपालमा पर्दछ भन्ने तथ्यलाई जनचेतना अभियान तथा भक्तपुर बौद्ध सम्पदा संघको संयुक्त पहलमा प्रारम्भ भयो । भगवान् बुद्धप्रतिमासहितको रथ बाजा गाजासहित शोभायात्रा सम्पन्न भयो । धर्मोदय सभा शाखाको आयोजनामा मुनिविहारमा सामूहिक ध्यान कार्यक्रम, च्याम्हसिंहमा बुद्धजीवनी एवं बौद्ध तीर्थस्थलसम्बन्धी वृत्तचित्र प्रदर्शनी गरियो ।

यसरी नै बुद्धजयन्तीकै उपलक्ष्यमा जेष्ठ १८ गते मैत्रेय युवा संघको आयोजनामा थथुबहीमा सम्पन्न बाल बौद्ध हाजिरी जवाफ प्रतियोगितामा प्रथम, दुतीय र तृतीय हुने मुदिता, भावना र शान्ति समूहलाई फ्राख्यु विशाल भिक्षु धम्सोभन महास्थविरले पुरस्कार प्रदान गर्नुभएको समाचार पद्मसुन्दर शाक्यबाट जानकारी प्राप्त भएको छ ।

पनौतीमा बुद्धजयन्ती

११ जेष्ठ, काष्ठे । बुद्धविहार, पनौतीमा २५५७ औं बुद्धजयन्ती साप्ताहिक रूपमा विभिन्न स्थानमा बुद्धपूजालगायत धार्मिक कार्यक्रम धुमधामकासाथ सम्पन्न भएको छ । बुद्धजयन्तीका दिन विहार परिसरदेखि भगवान् बुद्धको मूर्तिलाई रथमा राखी भजन किर्तनकासाथ पनौती क्षेत्र आसपास परिक्रमा गराइएको थियो । रथ परिक्रमा कार्यक्रम सायौ मानिसहरूको सहभागिता रहेको थियो । उक्त कार्यक्रममा विहारका आवासीय भिक्षु रेवतकीर्तिले शील तथा बुद्धपूजा गराई उपासक उपासिकाहरूलाई धर्मदेशना गर्दै देवदत्तले भगवान् बुद्धलाई चिन्न नसकदा मर्न बखतमा प्रायश्चित गरेजस्तै प्रायश्चित नहुनका लागि हामीले भगवान् बुद्धको शिक्षा र उहाँको गुणलाई समयमै चिन्नु पर्दछ भन्नुभयो ।

हेटौडामा बुद्धजयन्ती

११ जेष्ठ, हेटौडा । रक्तदान, ज्ञानमाला भजन, बुद्धपूजा, शीलप्रार्थना, धर्मदेशनासहित प्रज्ञा महाविहार, हेटौडामा २५५७ औं बुद्धजयन्ती सम्पन्न भएको छ । काठमाडौबाट पाल्नुभएको भिक्षु उदयभद्रले बुद्धपूर्णिमाको महत्त्व, चतुरार्थसत्य, अष्टाङ्गि

मार्ग बारेमा प्रवचन गर्नुभई दुख्खको मूल कारण तृष्णालाई हटाउने उपायविषयक प्रभावकारी कथात्मक देशना गर्नुभयो ।

बुद्ध-प्रतिमा खतमा राखी धनवज्र वज्राचार्य तथा नियमराज शाक्यको नेतृत्वमा ज्ञानमाला भजन गाउँदै उपासक उपासिकाहरू, नगरबासी एवं विद्यालयका छात्रछात्रासहितको शान्ति पदयात्राले नगर परिक्रमा गरेको थियो । चर्का घाममा सबैलाई ठाउँ ठाउँमा नगरबासीहरूले चिसोपानी तथा जूस सर्वतले स्वागत गरेको थियो । बुद्धजयन्तीकै अवसरमा युवक बौद्ध मण्डल, हेटौडा शाखाले विहार परिसरमा बुद्धधर्मसम्बन्धी पुस्तक प्रदर्शनी गरेको थियो । विहारका अध्यक्ष नियमराज शाक्यले सहयोगी दाताहरूको प्रशंसा गर्दै साधुवादसहित प्रशंसा-पत्र प्रदान गर्नुभयो ।

लमजुङ्गमा बुद्धजयन्ती

११ जेष्ठ, लमजुङ्ग । बुद्धजयन्तीको उपलक्ष्यमा साङ्गोपाल्ती बौद्ध गुम्बाबाट तमु समाज, नेपाल मगर संघ, इकाई समिति भोटेओडार, तामाङ्ग घेदुङ्ग संघ, समुता गुम्बा, तमु छ्यो धिं तथा विभिन्न संघसंस्था, युवा कल्ब, बाल कल्ब, आमा समूह, बाबा समूह भोटेओडारका सम्पूर्ण बौद्धहरूको सहभागितामा शान्ति पदयात्रासहित नगरपरिक्रमापछि सार्वजनिक सभाको आयोजना गरियो । विश्यना आचार्य अक्कलध्वज गुरुङको प्रमुख आतिथ्यत्व एवं धर्मोदय सभा, लमजुङ्ग शाखाका अध्यक्ष टकमाया गुरुङको अध्यक्षतामा सम्पन्न सो धार्मिक सभामा स्थानीय बुद्धधर्मावलम्बी एवं राजनीतिक दलका प्रतिनिधि, समाजसेवी, बुद्धिजीवी तथा धर्मोदय सभा, केन्द्रका सहसचिव अशोकनन्द वज्राचार्यको समेत उपस्थिति रहेको थियो । ध्यान आचार्य अक्कलध्वज गुरुङलाई बुद्धदर्शन बारे प्रवचनपछि परियति शिक्षामा उत्तीर्ण विद्यार्थीहरू तथा महिला भलिबल प्रतियोगितामा विजयी खेलाडीहरूलाई पुरस्कार वितरण गरिएको थियो ।

पोखरामा शान्ति पदयात्रा

११ जेष्ठ, पोखरा । २५५७ औं बुद्धजयन्ती पदयात्रा र बृहत् सभा गरी पोखरामा मनाइएको छ । बुद्धजयन्ती मूल सरमोह समिति कार्स्की गठन गरी त्यहाको धर्मशीला विहारबाट हजारौंको सहभागितामा पदयात्रा गरिएको थियो । पदयात्रा दीपेन्द्र सभागृहमा गएर सभामा परिणत भएको थियो । सभामा बोल्दै अखिल नेपाल भिक्षु महासंघका महासचिव भिक्षु कोण्डन्यले धर्मनिरपेक्षता सुनिश्चित हुने गरी नयाँ संविधान निर्माण गर्न बुद्धधर्मावलम्बीहरू एकजुट हुनुपर्नेमा जोड दिँदै मुलुकमा शान्ति राजनीतिक स्थायित्व छाओस् भनी कामना गर्नुभयो । उहाँले विश्वको शान्तिको केन्द्रविन्दू लुम्बिनीको विकास सुस्त रहेको उल्लेख गर्दै गुरुयोजनाअनुसार लुम्बिनीको विकास

अधि बढाउन बुद्ध धर्मावलम्बीहरू मात्र नभई सबै नेपालीहरूले सरकारलाई दबाव दिनुपर्न खाँचो पनि औल्याउनुभयो । विपश्यनाचार्य भिक्षु श्रद्धानन्द महास्थविरको सभापतित्वमा भएको सो समारोहमा लेखक विश्वरत्न शाक्य, कृष्णमान गुभाजु, मिनलामा गुरु, कृष्ण तामाङ्गलगायतले बुद्धको शान्तिशिक्षा पालन नगरे मुलुकमा राजनीतिक स्थायीत्व कायम गर्न अग्रसर हुनुपर्नेमा जोड दिँदै आ-आफ्नो भनाइ राख्नुभयो । अखिल नेपाल भिक्षु महासंघका अध्यक्ष अग्रमहापण्डित भिक्षु ज्ञानपूणिए महास्थविरलाई प्रदान गरिने भनिएको अभिनन्दन-पत्र महासंघका महासचिव भिक्षु कोण्डन्यलाई हस्तान्तरण गरिएको सोही समारोहमा कृष्णमान गुभाजुलाई समारोह समितिले विशेष सम्मान-पत्र प्रदान गरिएको थियो ।

म्याहदीमा बुद्धजयन्ती

११ जेष्ठ, म्याग्दी । स्थानीय विभिन्न बौद्ध संघसंस्थाहरूको अगुवाईमा म्याग्दी जिल्लाको सदरमुकाम बेनी बजारमा बुद्धजयन्ती तथा लुम्बीनी दिवस दिवस तीन दिनसम्म विविध धार्मिक गतिविधिसहित कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ । आयोजक समितिका सदस्य संस्था नेपाल मगर विद्यार्थी संघ र नेपाल छन्त्याल संघको संयोजकत्वमा शान्तिपद यात्रापछि बुद्ध चैत्यको प्राङ्गनमा म्याग्दी बौद्ध संघ र शाक्य समाजको संयोजकत्वमा विशेष धर्म-सभा सम्पन्न भयो । काठमाडौंबाट आउनुभएका विशिष्ट अतिथि भिक्षु अस्सजिबाट धर्मदेशना, निमित्त प्रमुख जिल्ला अधिकारी कुलशेखर र्यालको प्रमुख आतिथ्यता, संयोजक कुविर कुमार श्रेष्ठको अध्यक्षतामा सो सभा संचालन भएको थियो । सभामा म्याग्दी बौद्ध संघका सल्लाहकार सदस्य रेशम छन्त्याल, सम्पूर्ण पार्टिको प्रतिनिधिको तर्फबाट नेपाली काँग्रेस जिल्ला कार्यसमितिका सचिव माधव प्रसाद रेग्मीलगायतले बुद्धशिक्षाको प्रचारप्रसार र शान्तिका नायक भगवान् बुद्ध नेपालको लुम्बीनीमा जन्मिएका हुन भन्ने विषयमा बोल्नुभयो । सदस्य संस्था नेपाल मगर विद्यार्थी संघका सदस्य खम थापा मगरबाट स्वागत गर्नुभएको सो सभा समारोह समितिका सदस्य सचिव याम शाक्यले संचालन गर्नुभएको थियो । साँझ तमुसेवा समाज र नेपाल अहिंसावादी बौद्ध चक्रसंघको संयोजकत्वमा बेनी बजारमा बुद्धको रथ-यात्रा एवं दिपावली गरिएको थियो ।

महिला बौद्ध संघको संयोजकत्वमा बौद्ध चैत्य परिसरमा बुद्धपूजा, ज्ञानमाला भजन र भिक्षु अस्सजिबाट धर्मदेशना, थकाली सेवा समाजको संयोजकत्वमा म्याग्दी जिल्ला अस्पतालमा फलफुल वितरण, सहसंयोजक संस्था नेपाल मगर बौद्ध सेवा समाजको संयोजकत्वमा समाजबाट रु १० हजार तथा न्यू दोभान युवा कलबका अध्यक्ष हरि गिरीको सकृयतामा संकलित

रकम रु १० हजार गरी जम्मा रु २० हजार बराबरको मनोरञ्जन, वाद्यवादन र खेलकुद सामाग्रीहरू सिंगारिथित बाल जागृति प्रा.वि.मा अध्ययनरत बौद्धिक अपाङ्ग श्रोतकक्षाका विद्यार्थीहरूलाई हस्तान्तरण कार्यक्रम भएको थियो । यसरी नै जिल्ला शिक्षा अधिकारी विष्णु नारायण श्रेष्ठ प्रमुख आतिथ्य, युवा बौद्ध संघका अध्यक्ष राजेश शाक्यको सभापतित्व एवं युवा बौद्ध संघको संयोजकत्वमा सम्पन्न मा.वि.स्तरीय बौद्ध हाजिर जवाफ रनिङ्ग शिल्ड प्रतियोगितामा बेनी आ.मा. प्रथम, न्यू वेष्ट प्याइन्ट उच्च मा.वि. दुतीय र माउण्ट एभरेष्ट आ.उ.मा.वि.तृतीयले स्थान हासिल गरे । सो प्रतियोगितामा प्रमुख अतिथि र भिक्षु अस्सजिले बुद्धशिक्षा व्यवहारिक शिक्षा भएको हुनाले यसको अध्ययन गर्नुपर्नेमा जोड दिनुभएको सो कार्यक्रम सदस्य लोकश पुन मगरले संचालन गर्नुभयो ।

करुणाले २५५७ औ बुद्धजयन्ती मनायो

११ जेष्ठ, तानसेन । २५५७ औं बुद्धजयन्तीको उपलक्ष्यमा करुणा बौद्ध संघले बुद्धविहार होलाङ्गुदीमा पंचशील प्रार्थना, बुद्धपूजा र धार्मिक प्रवचन कार्यक्रम गरी श्रद्धापूर्वक मनाइएको छ । करुणा बौद्ध संघका अध्यक्ष एवं बुद्धजयन्ती मूल समारोह समिति, तानसेनका का. अध्यक्ष छत्रराज शाक्यको अध्यक्षतामा भएको 'धार्मिक प्रवचन' कार्यक्रममा अनागारिका अनुपमाले बुद्धको पारमिता धर्म बारे उपदेश गर्नुभयो । अध्यक्ष छत्रराज शाक्यले प्रवचनकर्ताको रूपमा बौद्ध-दर्शन आर्याष्टाङ्गिक मार्ग बारे विस्तृत प्रवचन गर्नुभयो । प्रमुख अतिथि पाल्याका प्रमुख जिल्ला अधिकारी शिवराज जोशीले मन्तव्य व्यक्त गर्दै आज विश्वमा अशान्ति छाएको बेला भगवान बुद्धका शान्तिको उपदेश एवं शिक्षा पहिलेभन्दा बढी आवश्यक र सान्दर्भिक भएको बारे मन्तव्य दिनुभयो । कार्यक्रममा काठमाडौंबाट अनागारिकाहरू संघवती, खेमावतीको समेत उपस्थिति रहेको थियो । साथै तानसेन नगर पालिकाका कार्यकारी अधिकृत निरनन भट्टराई, प्रवन्धक विष्णु पौडेल, पाल्या उद्योग वाणिज्य संघका अध्यक्ष मधुदयाल सैन्जु विभिन्न बौद्ध संस्थाहरूका अध्यक्षहरू समाजका विभिन्न क्षेत्रका व्यक्तिहरूको उपस्थिति थियो । संजय राज शाक्यले स्वागत गर्नुभएको सो कार्यक्रम मदनलाल वज्राचार्यले संचालन गर्नुभएको बारे अर्चना शाक्यबाट जानकारी प्राप्त भएको छ ।

बुद्धजयन्तीको उपलक्ष्यमा विपश्यना-ध्यान

बुद्धजयन्तीको उपलक्ष्यमा विपश्यना ध्यान समूह तानसेनले महाबोधि विहारमा विपश्यना ध्यान अभ्यास कार्यक्रम संचालन गरेको थियो । संयोजक छत्रराज शाक्यले बुद्धको जीवनी र विपश्यना ध्यान विषयमा संक्षिप्त प्रकाश पार्नुभयो ।

વિપશ્યના ધ્યાન સમૂહ વિ.સ. ૨૦૪૪ મા સ્થાપના ભર્ય સામૃહિક ધ્યાન અભ્યાસ બરાબર ગર્દે આએકોમા ગત વિ.સ. ૨૦૫૭ દેખિ પ્રત્યેક શુક્રબાર સાઁખ નિયમિત રૂપમા સંચાલન હુંદૈઆએકો છે । સાથે ૧૦ દિને ર ૧ દિને ધ્યાન શિવિર તાનસેનમા બરાબર સંચાલન ગર્દેઆએકો સમૂહકા સંયોજક છત્રરાજ શાક્યલે જાનકારી દિનુભયો ।

ધરાનમા બુદ્ધજયન્તી

૧૧ જેષ્ઠ, સુનસરી । પૂર્વાંચળ ક્ષેત્રકો ધરાનમા સ્થાનીય બૌદ્ધ વિહાર તથા ગુમ્બાહરુકો ૨૫૫૭ ઔં બુદ્ધ-પૂર્ણિમા સપ્તાહવ્યાપી વિવિધ કાર્યક્રમસહિત સમ્પન્ન ભएકો છે । બુદ્ધજયન્તીકા દિન ધરાનરિથ્યત બુદ્ધવિહાર, હિમાલય મહાયાન દેછેન છ્યોલિડ ગુમ્બા, હિમાલય મહાયાન રિન્છેન છ્યોલિડ બુદ્ધિષ્ટ ગુમ્બા, નેપાલ બૌદ્ધ ગુમ્બા પૂર્વાંચળ, નેપાલ મગર બૌદ્ધ સેવા સમાજ, ન્યૂડને લાખાડ ગુમ્બાહરુકો સંયુક્ત આયોજનામા બિશાળ શાન્તિ પદયાત્રા સમ્પન્ન ભયો ।

કાઠમાંડાબાટ આઉનુભએકા ભન્તેહરુ નાયકો ર સારદસ્સીકો ઉપરસ્થિતિમા ધાર્મિક કાર્યક્રમ સમ્પન્ન ભએકો થિયો । કાર્યક્રમ અવધિભર બુદ્ધકો ઉપદેશ બારેમા ભિષ્ણુ નાયકોલે ધર્મદેશના ગર્નુભએકો થિયો । સપ્તાહવ્યાપી કાર્યક્રમકા મૂલ સંયોજક શ્રી સ્વયભૂ ચૈત્ય મહાવિહારકા ઉપાધ્યક્ષ વિમલ શાક્ય રહનુભએકો થિયો ભને સપ્તાહવ્યાપી કાર્યક્રમઅન્તર્ગત ભરત શાક્યકો સંયોજકત્વમા વિહાર સરસફાઈ, રાધા શાક્યકો સંયોજકત્વમા શાન્તિદિપ યાત્રા, આશિષરાજ યાદવકો સંયોજકત્વમા રક્તદાન, નવદિપ શાહકો સંચાલનમા ધરાનકા વિહાર તથા ગુમ્બાસ્તરીય બૌદ્ધ હાજિરીજવાપ પ્રતિયોગિતા, ચન્દ્રમાયા શાક્યકો સંયોજકત્વમા ધ્યાન શિવિર, દેવબહાદુર શાક્યકો સંયોજકત્વમા ધર્મદેશના કાર્યક્રમ, દુર્ગાદેવી શાક્યકો સંયોજકત્વમા કલ્પવૃક્ષ દાન, હૃદય શાક્યકો સંયોજકત્વમા દાફા ભજનકો સમેત આયોજના ગરિએકો થિયો । સમાપન સમારોહમા વિષેશ અતિથિ ભિષ્ણુદ્વય નાયકો ર સારદસ્સી તથા વિહારકા અધ્યક્ષ દેવરત્ન શાક્યલે વિશિષ્ટ સહયોગ ગર્નેહરુલાઈ પુરસ્કાર તથા માયાકો ચિનો પ્રદાન ગરિએકો થિયો ।

વિરાટનગરમા બુદ્ધજયન્તી

૧૧ જેષ્ઠ, વિરાટનગર । ધર્મવાધ રોડ બુદ્ધ ચૈત્યબાટ વિરાટ બૌદ્ધ સંઘ, ઉપાસિકા સંઘ, પ્રહરી, અરનિકો બોર્ડિંગ સ્કૂલ, ભી ગુઠીસહિત જનસહભાગિતામા શાન્તિ પદયાત્રા ગર્દે બુદ્ધજયન્તીકા કાર્યક્રમ શુભાર્થ ગરિયો । વિશિષ્ટ અતિથિ ભિષ્ણુ મેધંકર, પ્રમુખ અતિથિ પ્ર.જિ.અ. તારાનાથ ગૌતમ તથા વિરાટ બૌદ્ધ સંઘકા સંરક્ષક ધર્મકુમાર હલુવાઈકો અધ્યક્ષતામા ધર્મ-સભાકો આયોજના ગરિયો । બુદ્ધકો શાન્તિમાર્ગ એવં

જીવનોપયોગી નૈતિક શિક્ષાબારે ભિષ્ણુ મેધંકર, પ્ર.જિ.અ. તારાનાથ ગૌતમ, ધર્મકુમાર હલુવાઈ, વરિષ્ઠ સલ્લાહાકાર મોહન પ્રસાદ શાક્ય, સલ્લાહાકાર નારાયણ પ્રસાદ શ્રેષ્ઠ, લોકેન્દ્ર કુમાર મલ્લ, ઉપાસિકા સંઘકા અધ્યક્ષ ગંગા દેવી હલુવાઈ, ભી ગુરીકા અધ્યક્ષ રામ કૃષ્ણ શાક્ય, વૃદ્ધ મહિલા પૂર્ણમાયા તાપ્રાકારલે બોલ્નુભયો । મોહન પ્રસાદ શાક્યકો યોગદાનલાઈ કદર ગરી પ્રમુખ અતિથિ તારાનાથ ગૌતમલે દોસલ્લા ઓઢાઈ સમ્માન-પત્ર વિતરણ ગર્નુભયો । યસરી નૈ પૂર્ણમાયા તાપ્રાકારલાઈ ગંગા દેવી હલુવાઈલે દોસલ્લા ઓઢાઈ સમ્માન-પત્ર પ્રદાન ગર્નુભયો । ઉપાસિકા સંઘકા સચિવ જમુના વજાચાર્યકો સંયોજકત્વમા સ્વાગત ગાન, સલ્લાહાકાર રાધેશ્યામ દલીલે સ્વાગત ભાષણ ગર્નુભએકો સો સભામા સચિવ લલિત શ્રેષ્ઠલે ધન્યવાદ જ્ઞાપન તથા ઉદ્ઘોષણ ગર્નુભએકો થિયો ।

વિરાટબૌદ્ધ સંઘ, બુદ્ધ વિહાર વિરાટનગર-૧૫ કો આયોજના તથા અધ્યક્ષ પુષ્પધન શાક્યકો સક્રિયતામા સપ્તાહવ્યાપી કાર્યક્રમ સંચાલન ભયો । સહ-સચિવ ઉમેશ બહાદુર તુલાધરકો સંયોજકત્વમા પ્રચાર પ્રસાર, ઔંખા શિવિર, શાન્તિ પદયાત્રા, કા.કા.સદસ્યહરુ શ્રીમતી હરિદેવી તાપ્રાકાર, લક્ષ્મી પ્રધાન ર કોષાધ્યક્ષ બુદ્ધરત્ન ઉદાસકો સંયોજકત્વમા ઋમશાસ્ત્રાનુભાગાંના ભજન, બુદ્ધપૂજા, ભોજન પ્રસાદકો વ્યવસ્થાપન, ધર્મદેશના, રવિ તુલાધરકો સંયોજકત્વ રક્તદાન, સંયોજક સલ્લાહાકાર ધર્મરાજ શાક્ય ર સહસ્યાંદ્રાના ગંગાદેવી હલુવાઈ સકૃયતામા એક દિવશીય વિપશ્યના ધ્યાન શિવિર, વિરાટ બૌદ્ધ સંઘ ર ઉપાસિકા સંઘકો સંયુક્ત આયોજનામા વિરાટેશ્વર વૃદ્ધાશ્રમમા ભોજન દાન, ઉપાસિકા સંઘકો આયોજનામા અસ્થોદય પ્ર.વિ.કા વિદ્યાર્થીહરુલાઈ કલ્પવૃક્ષ દાન, રામલાલ ગોલ્ચા ઔંખા અસ્પતાલ પ્રતિષ્ઠાનકો સહયોગમા ૭૩ જનાકો ઔંખા પરીક્ષણ ગરી ૧૦ જનાકો નિઃશુલ્ક મોતીયા વિન્દુકો અપરેશનલગાયતકા કાર્યક્રમ સમ્પન્ન ભએકો છે ।

બુદ્ધવિહારલાઈ માઇક-પ્રદાન

૧૨ જેષ્ઠ, કાઠમાંડા । દિવંગત ભિષ્ણુ સુમઙ્ગલ મહાસ્થવિરદ્વારા સ્થાપિત બુદ્ધવિહાર ભૃકુટીમણ્ડપલાઈ બૌદ્ધમહિલા સંઘ નેપાલ તથા સંઘકા અધ્યક્ષ ડા. કેશરીલક્ષ્મી માનન્ધરબાટ માઇક, સ્પીકરસહિતકો એમ્પ્લિકાયર પ્રદાન ગરિએકો છે । યસરી નૈ યસભન્દા અગાડિ બૌદ્ધ મહિલા સંઘ નેપાલલે બુદ્ધવિહારસ્થિત ધમ્માગાર ધમ્મહલકા લાગિ ૫૦ વટા મેચ તથા ચકટી પ્રદાન ગર્નુભએકો થિયો । થેરવાદ બુદ્ધશાસનપ્રતિ પ્રતિવદ્ધ ભર્ય ધાર્મિક તથા સામાજિક ગતિવિધિસહિત સંચાલિત બૌદ્ધ મહિલા સંઘ, નેપાલલાઈ બુદ્ધવિહાર પરિવારલે મैત્રીપૂર્ણ-સાધુવાદ વ્યક્ત ગરેકો છે । બુદ્ધવિહાર પરિસરમિત્ર ધર્માદય સભા, સિદ્ધાર્થ શિશુ નિકેતન સ્કૂલ, બૌદ્ધ મહિલા સંઘ નેપાલ, બૌદ્ધ

वृद्धश्रमलगायतका धार्मिक-सामाजिक संरथाहरु धार्मिक सम्पौतासहित प्रकृयागत रूपमा सञ्चालन भइरहेका छन् ।

परियति शिक्षामा प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम

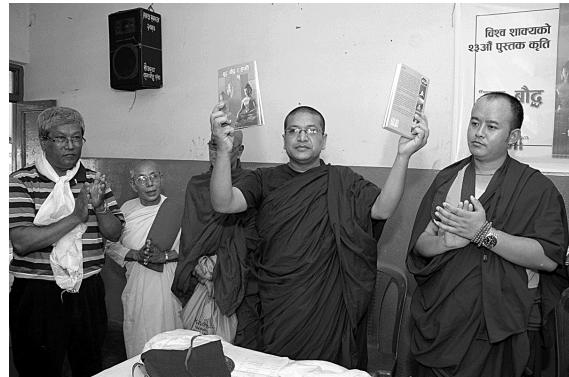
१५ जेष्ठ, काठमाडौं । नेपाल बौद्ध परियति शिक्षामा ५० वर्ष स्वर्णजयन्ती कार्यक्रमअन्तर्गत 'प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम' आयोजना गरिएको छ । जेठ १५-१८ सम्म विश्वशान्ति विहारमा उद्घाटन भई गोदावरीको धम्मकाय फाउण्डेसनमा ४ दिनसम्म तालिम सम्पन्न भएको थियो । बालबालिका तथा युवाहरुलाई भोलिका दिनमा दक्ष जनशक्तिको रूपमा उत्पादन गर्न सानैदेखि नैतिकवान, चरित्रवान हुने शिक्षा उनीहरुको हृदयमा सिन्चित गर्न सकेमा भविष्यमा उनीहरु योग्य व्यक्तित्वको रूपमा प्रस्तुत हुने कुरालाई मध्यनजर गरी बालबालिकाहरुमा बुद्धशिक्षाको माध्यमबाट नैतिक आचरण प्रवर्द्धन गर्नसक्ने दक्ष प्रशिक्षक बनाउने उद्देश्यलाई समेटी सो प्रशिक्षण तालिमको आयोजना गरिएको थियो ।

उक्त तालिममा काठमाडौंभन्दा बाहिर ६ वटा जिल्ला कैलाली, बाँके, सुखेत, लमजुङ्ग, कास्की (पोखरा), नुवाकोट (त्रिशूली) लगायत काठमाडौं र ललितपुर जिल्लाबाट जम्मा १९ जना सहभागीहरु थिए । भविष्यमा काठमाडौंभन्दा बाहिर जिल्ला धनगढी, सुखेत, बाँके (नेपालगञ्ज) र नुवाकोटमा बौद्ध परियतिको नयाँ केन्द्र संचालन गर्न उद्देश्य राखेको छ । नेपाल बौद्ध परियति शिक्षाको शिक्षक शिक्षिका व्यवस्था उपसंसमिकिको संयोजक अनागारिका जानवतीको अगुवाई तथा सुश्री सबिता धाख्खा शाक्यले तालिम संयोजन गर्नुभएको तालिममा केन्द्रीय परीक्षा नियन्त्रक भिक्षु बोधिज्ञान, भिक्षु पञ्चारतन, आ. अगगञ्जाणी, अमिता धाख्खा र सविता धाख्खाले प्रशिक्षण दिनुभएको थियो । उक्त तालिममा सहभागिहरुको तालिम अवधिभर खाना, आवास र यातायात खर्च नेपाल बौद्ध परियति शिक्षा तथा दाताहरुले व्यहोरिएको तालिम संयोजक सबिता धाख्खाबाट जानकारी प्राप्त भएको छ ।

बुद्ध, बौद्ध र हामी पुस्तक लोकार्पण

२४ जेठ, पोखरा । पोखरेली वरिष्ठ साहित्यकार, फोटो पत्रकार तथा बौद्ध उपासक विश्वरत्न शाक्यद्वारा लिखित २३४० पुस्तक (बुद्धशिक्षासम्बन्धी सातौं पुस्तक) "बुद्ध, बौद्ध र हामी" को एक कार्यक्रमबीच लोकार्पण भएको छ । अखिल नेपाल भिक्षु महासंघका महासचिव भिक्षु कोण्डन्यले सो पुस्तकको लोकार्पण गरेका हुन् । पुस्तकमा बुद्धशिक्षा, पोखरामा भए गरिएका केही बौद्ध गतिविधि र पोखराका विहार-गोम्बाहरुको तस्विरसहितको जानकारी रहेको छ । कार्यक्रममा बोल्दै प्रमुख आमन्त्रित भिक्षु कोण्डन्यले बुद्धधर्म र दर्शनका

बारे मात्र होइन, यस पुस्तकले पोखराको कतिपय ऐतिहासिक बौद्ध गतिविधिलाई पनि समेटेर बुद्धधर्मको प्रचारका साथसाथै ऐतिहासिक जानकारी दिने महत्वपूर्ण भूमिका खेल्ने बताए ।

पुस्तकको परिचर्चा गर्दै प्राज्ञ सरूभक्तले साहित्यिक वाड्मयमा नेपालमै वरिष्ठ हास्यव्यङ्ग्यकारका रूपमा परिचित विश्व शाक्यले बुद्धदर्शनमा आधारित संस्मरणात्मक शैलीमा रचना गरिएका बुद्धशिक्षासम्बन्धी २४ वटा आलेखहरुलाई बोलचालीको भाषामा सरस र सरल तरिकाले पुस्तकमा समेटिएको बताए । साथै लेखक स्वयम् पारखी फोटोग्राफर र फोटो पत्रकार पनि भएको हुनाले पोखराभित्रको बौद्ध गतिविधिहरुको ऐतिहासिक तस्विर र गुम्बा, चैत्यहरुको रंगीन तस्विरहरूले थप आकर्षक बनाएको बताए ।

बौद्ध अर्द्धे सदनका मूख्य लामा थुप्तेन एस.ए. गुरुड तथा धर्मशीला बुद्धविहार दायक सभाका अध्यक्ष एवं २५५७आँ बुद्धजयन्ती अवसरमा सम्मानित व्यक्तित्व कृष्णमान गुभाजुले शुभकामना मन्तव्य व्यक्त गर्नुहुँदै यस पुस्तकले मन्त्रय सहयोग पुऱ्याउने बताए । पुस्तकका लेखक विश्वरत्न शाक्यले बुद्धधर्म मान्ये हामीले आफूलाई जन्मजात बौद्ध माने तापनि यसबाटे जानकारी नभएकोले थोरै थोरैमात्र भए पनि जानकारी दिनका लागि यो पुस्तक प्रकाशन गरेको बताए । स्वतन्त्र पत्रकार संघ, नेपालका अध्यक्ष तथा सिद्धि-सेतुली स्मृति प्रतिष्ठानका उपाध्यक्ष कृष्णप्रसाद बाँस्तोलाले पुस्तक बिक्रीबाट उठेको रकम प्रतिष्ठानको बालहित कोषमा जम्मा गर्ने सदासयताले थप असहाय बालबालिकाले पढ्न पाउने वातावरण सिर्जना हुने बताए ।

धर्मशीला बुद्धविहारका प्रमुख भिक्षु श्रद्धानन्दको सम्बाध्यक्षतामा सम्पन्न भएको कार्यक्रममा पुस्तकका प्रकाशक नरेन्द्रमान लालचनले स्वागत र सिद्धि-सेतुली स्मृति प्रतिष्ठानका कोषाध्यक्ष गोविन्द ताम्राकारले कार्यक्रम सञ्चालन गरेका थिए । पुस्तकको मूल्य रु २००/- रहेको छ ।

स्याङ्गजामा बुद्धगूतिसहित विशेष पूजा

२५ जेष्ठ, स्याङ्गजा ।

२५५७ आँ बुद्धजयन्तीको उपलक्ष्यमा स्याङ्गजा जिल्लाको दक्षिण पूर्वी किचनास गा.वि.स. वडा नं. ६ खैरेकोत, देउराली भञ्ज्याडमा प्रथमवार स्थापित बुद्ध-प्रतिमालाई एक धार्मिक समारोहबीच स्थानीय वयोवृद्ध गोरे गुरुङले समुद्घाटन गर्नुभयो । सोही समारोहबीच धम्म हिवल फाउण्डेसनले बुद्धशिक्षाको प्रचारप्रसार एवं बुद्धप्रतिमा स्थापना गरिएको स्थललाई कसरी संरक्षण एवं संवर्द्धन गर्ने भन्ने बारे रचनात्मक अन्तर्क्रिया आयोजना गरिएको सुजन वीरसिंह कंसाकारले जानकारी गराउनुभएको छ ।

सो बुद्ध-प्रतिमा काठमाडौं, बागबजार निवासी हाल गुलुपारल्लको नाउँले परिचित जीवरत्न स्थापितले वि.सं. २०६७ सालमा धम्म हिवल फाउण्डेसनको सक्रियतामा धर्मादय सभा मार्फत् प्रदान गरिएको थियो भने बुद्ध-प्रतिमा स्थापना गर्न जग्गा दाता शिवप्रसाद पौडेलद्वारा स्थान उपलब्ध गराइएको हो ।

महाप्रज्ञाजयन्ती सम्पन्न

२८ जेष्ठ, काठमाडौं ।

महाप्रज्ञा आश्रम, अनामनगरमा विविध धार्मिक कार्यक्रमसहित बौद्ध ऋषि महाप्रज्ञाको जन्मजयन्ती मनाइएको छ । नेपालका संघनायक भिक्षु अश्वघोष महास्थविरको समुपस्थितमा भिक्षुगणबाट परित्राण पाठ सम्पन्न भयो । सोही दिन भिक्षु विपश्वीको नेतृत्वमा ६५ जना भिक्षु, श्रामेणर र तथा अनागारिकाहरू नयाँ बानेश्वर, पुरानो बानेश्वर, मैतिदेवी, डिल्लीबजार हुँदै सोही आश्रममा पुगी सामूहिक भोजनदान कार्यक्रममा सरिक हुनुभएको थियो । भोजनोपरान्त भिक्षु विपश्वीले दिवंगत बौद्ध ऋषि महाप्रज्ञाको योगदान बारे चर्चा गर्नुभयो ।

चुङ्गी प्रतियोगिता

१ आषाढ । २५५७ आँ बुद्धजयन्तीको सुखद अवसरमा

3ws facemeu.com को आयोजनामा द्वितीय चुङ्गी प्रतियोगिता ईनटरनेशनल एकेडेमी स्कूलको हातामा सम्पन्न भयो । नेपाल केकोसिन कराते डु का उपाध्यक्ष प्रमुख अतिथि रामेश्वर श्रेष्ठले प्रथम, दोस्रो र तेस्रो हुने विद्यार्थीहरूलाई

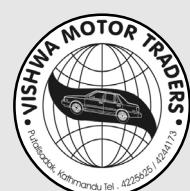
प्रमाणपत्रसहित पुरस्कार प्रदान गर्नुभयो । अन्तर्राष्ट्रिय बौद्ध समाजका प्रतिनिधि यशकुमार शाक्यले प्रथम, द्वितीय, तृतीय हुने छात्रहरूलाई क्रमशः रु ५,०००- , रु. ३०००- र रु. २०००- प्रदान गर्नुभयो । यसरी नै बुद्धजयन्तीको अवसरमा लुम्बिनी, पाल्पा, पोखरा र धरानसम्म शान्ति दौड गर्नुहुने रमेश शाक्य र बालकृष्ण डंगोलबाट ३१० सहभागीमध्ये १ देखि ४० औं स्थान हासिलगर्ने छात्रछात्राहरूलाई उपहार वितरण गर्नुभयो । सभाको सभापतित्व गर्दै थी डब्लू एस फेसमीयू डट कम का अध्यक्ष नवरस श्रेष्ठले धन्यवाद ज्ञापनगर्दै सभा विसर्जन गर्नुभयो ।

पाप कर्म (अकुशल कर्म) कहिल्यै नगर्नु

पुण्य (कुशल कर्म) गर्दै जानु ।

आफ्नो चित्तलाई (मन) शुद्ध गर्नु

यहि नै बुद्धको उपदेश हो ।

बिश्व मोटर ट्रेडर्स

ख-२, ४०८, पुतलिसडक, काठमाडौं, नेपाल ।

फोन नं.: ०१-२२९२२३०, ९७२९४०२९०५/३२०५४४

E-mail: vmtautoparts@wlink.com.np

टोयोटा, मित्सुबिसि, निशान, इसुजु, सुजुकि इत्यादि

गाडिका पार्ट्सहरूको लागि सम्पर्क गर्नुहोस् ।

संस्कृति संरक्षणय जनसहभागिता

बौद्ध युवा कमिटी हःखाया ग्वसालय, रत्नाकर महाविहारया व्यवस्थापन ग्वहाली असार ३१ गते हःबहालय संस्कृति सम्पदा संरक्षणय समुदायया भूमिका विषयसं छन्दुया अभिमुखीकरण ज्याभवः न्व्यात । उगु इल्यः नेपाःया मौलिक पहिचान संस्कृति व सम्पदा धकाः धाःसां सरकारं उकियात ल्यकातयेगु ज्यायात प्राथमिकता मब्यूगु विचाः सम्बद्ध वक्तापिसं न्व्यबःगु दु ।

यल उपमहानगर पालिका समाजकल्याण महाशाखाया सहकार्य जूगु उगु ज्याभवःल्य इमिसं संस्कृति, सम्पदा संरक्षणय राज्यया उदासन्ता कारणं नेपाःया पहिचान हे तनावनीगु च्यूता प्वंकूसे संस्कृति सम्पदाया विषयलय मस्तयत स्कूलयनिसे ब्वंकेगु व्यवस्था यायेत नं सरकारयात माग यागु दु ।

यल जिल्लाया प्रमुख जिल्ला अधिकारी शशिशेखर श्रेष्ठ ज्याभवःया उलेज्याः यासे सामाजिक परिवर्तनया ज्याख्यः ल्यायम्भल्यासे तयेगु भूमिका अहम् जुईगु खँ धयादिल । संस्कृति सम्पदा ल्यकातेयत व आध्यात्मिक विकासय यलया युवावर्गया परिचालनया अवस्थायात च्वंछायादिसे प्रमुख जिल्ला अधिकारी श्रेष्ठ धर्म, संस्कृति व संस्कारया बां बालागु खँ प्रेरित जुया ल्यायम्भ ल्यासेत ईयात ल्वःकथं न्व्याःवनेमाःगु विचाः नं तयादिल ।

उगु ज्याभवःल्य लुम्बिनी विकास कोषया कार्यकारिणी लिसे वृहत्तर लुम्बिनी विकास राष्ट्रिय निर्देशक समितिया दुजः भिक्षु कोण्डन्यं नेपाःया संस्कृति सम्पदा बुलुहु तनावंगु खँ न्व्यब्यसे थःगु पहिचानप्रति गौरव याये मसःगु च्यो बुद्धिया प्रमाण खः धयादिल ।

नेपाःया संस्कृतिलय स्नातकोत्तर यानादीम्ह भिक्षु कोण्डन्यं स्वदेशीय संस्कृति, आध्यात्मिक संस्कृति नेपालया सांस्कृतिक परम्परा, उचाई देयया राष्ट्रिय एकता बःलाकेगुली छ्यलावने माःगु खँय नं बःवियादिल ।

उपमहानगर पालिका समाज कल्याण महाशाखाया प्रमुख अशोक श्रेष्ठ कलासंस्कृति ल्यकेया लागि समुदाय परिचालन यायेगु नीति कार्यक्रम हयेगु बचं बियादिल । सरकार व स्थानीय निकाय संस्कृति सम्पदा संरक्षणय नुगःक्वमसाःगु धासे श्रेष्ठ अज्यागु अवस्थाय समुदाय नं थःगु सरोकार क्यनेमागु खँय बः बियादिल ।

ज्याभवःल्य पुरातत्त्व विभागया प्रमुख अधिकृत एवं पुरातत्त्वविद् सौभाग्य प्रधानाङ्गं भूमण्डलीकरण, चेतनाया कमी, युवा पुस्ताया उदासीनताया कारणं नेपायाः मूर्त व अमूर्त संस्कृति ल्यकातेयगु खँय हाथ्या दुगु धयादिसे उकिया संरक्षणया

लागि स्थानीय निकाय व सरकारं प्राथमिकतामा तया विशेष नीति योजना व कार्यक्रम हयेमाःगु आवश्यकता कनादिल । वयक नं संस्कृति संरक्षणया सरोकारवाला, स्थानीय गुठीयार व राज्यका निकायय दथुई आपसी समन्वयया अभाव, मेथाय बजेट छुटेयाना बाँकी बजेट जकं संस्कृति क्षेत्रय विनियोजित यायेगु रवैया, नीति कार्यक्रमया बारे राज्यं जनतायात सूसुचित यायेगु दायित्वपाखे पन्छेजुईगु प्रवृत्ति संस्कृति संरक्षणया नीति बाधक धयादिल ।

युवक बौद्ध मण्डलया अध्यक्ष भाजु सुरेन्द्रराज शाक्यं यलया थी थी बौद्ध संघसंस्था मिलेजुया बौद्ध तयेगु अधिकारया लागि वृहत बौद्ध जागरण सञ्जाल देयेका न्व्याःवयाच्वंगु खँ कनादिल । रत्नाकर महाविहारया आजु (थकालि) सिद्धिरत्न वजाचार्य राज्यया सहयोगया अभावं बहाःबही संरक्षण यायेत थाकुगु धासे ऐतिहासिक र कलात्मक लिच्छविकालीन रत्नाकर महाविहारया इतिहास बारे जानकारी बियादिल ।

ज्याभवःया सभापति एवमं कमिटीया अध्यक्ष सुनील महर्जनं यलया स्थानीय निकायलय युवा परिचालन नीति मदुगु अवस्थाय नगरपालिका व जिविसं स्थानीय मुद्वा, सरोकार, संस्कृति सम्पदा संरक्षण व धार्मिक क्षेत्रय स्वतःस्फूर्तरूपं क्रियाशील जुयाच्वंपि युवावर्गया ज्यायात नीतिगत दायराय हयेमागु खँय बःवियादिल ।

ज्याभवःल्य कमिटीया उपाध्यक्ष अनिल महर्जनं स्थानीय निकाय संस्कृति संरक्षण, आध्यात्मिक जागरण र जातीय अधिकारया मुद्वाय परिचालित युवावर्गतयेगु आवाज स्थानीय निकायं सुनवाई याना नीति नियम दयेकम्मागु धयादिल ।

उलेज्याभवः धुका विभागया प्रमुख प्रधानाङ्गं संस्कृति सम्पदा संरक्षणं जनसहभागिता विषयसं ज्या-पौ न्व्यब्यादीगु खः । ज्याभवःल्य संस्कृति सम्बद्ध, स्थानीय निकायया पदाधिकारी, थी थी महिला समूहया पदाधिकारी, युवा सरोकारया संघसंस्थात व स्थानीयबासीया सहभागीता दुगु खः ।

न्व्यबःमः सतिस शाक्य

મદ્રબન્દી જેલય બુદ્ધજયન્તી

૧૦ જેષ્ઠ,
કાઠમાડૌ | બૌદ્ધ શિક્ષા
તથા સામાજિક
વિકાસ કે નંદ કો
આયોજના તથા ભિષ્ણુ
આનન્દકો પ્રમુખ
આતિથ્યમા ભદ્રબન્દી
કારાગારમા ૨૫૫૭ ઔં
બુદ્ધજયન્તી કાર્યક્રમ
મનાઝયો । ભિષ્ણુ
આનન્દયા મૂં પાહાંસુઈ
મિષ્ણગણ, આની ગુરુમાં,
કારાગારયા જેલર
કેશવરાજ શર્મા, સુરક્ષા પ્રમુખયા પ્રતિનિધિ રમેશ ખડ્કા, બૌદ્ધ
વિદ્વાન વી થી થી ઉપાસક-ઉપાસિકાપિનિ દથુઇ ઉગુ જ્યાઝવ:
જૂગુ ખ: । મૂં પાહાં ધર્મદેશક ભિષ્ણુ આનન્દ "જેલ જીવન વ
સાંસારિક જીવન નં તુલનાત્મકરૂપ અથે હૈ ખ:; પા:ગુ પિને વ
દુનેયા પણ છગુ જક ખ: ઉકિં જેલ જીવનયાત નં સદુપયોગ
યાના: વિશ્વ-પ્રસિદ્ધ રાજનેતા, સાહિત્યકાર, ઇતિહાસકાર, કલાકાર

વિદ્વાનવર્ગ જેલ-જીવન હૈ થ:ગુ જીવન સથાં લાકૂગુ જૂગુલિં
વન્દીપિસં પ્રત્યેક મિનેટ સકારાત્મક-રચનાત્મક સોચ, વિચાર
વ જ્યાન્ખેય છયલેમા:ગુ" બારે ઉપદેશ બિયાબિજ્યાત । લિપા
જેલર કેશવરાજ શર્મા સુરક્ષા પ્રમુખયા પ્રતિનિધિ રમેશ ખડ્કા,
બૌદ્ધ વિદ્વાન સુવર્ણ શાક્ય, શાન્તરાત્મ શાક્ય, ચૌકિદાર અગમ
સેઢાઇપિસં નુગ: ખું તયાદીગુ ખ:સા જ્યાઝવ:સા સંયોજક
વિજયરાતન તુલાધરં લસકુસ યાનાદીગુ ખ: ।

નૃયાખાય બુદ્ધજયન્તી

જેષ્ઠ ૧૧, યે । ૨૫૫૭ ઔં બુદ્ધજયન્તી ખુનું નૃયાખા
બહાલય થી થી જ્યાઝવ: યાના ન્હિચ્છિયંકં બુદ્ધજયન્તી હંગુ દુ ।
નીલ: સમાજય સેવા સંઘયા ગ્વસાલય વ નીલ: વચત તથા
ઋણ સહકારી લિ. યા વિશેષ ગ્વાહાલિં શીલપ્રાર્થના યાના
નૃયા:ગુ જ્યાઝવ: બુદ્ધપૂજા, ધર્મદેશના, પરિત્રાણ પાઠ, ચિત્રકલા
પ્રદર્શની, ક્ષીર-ભોજ દાન, જ્ઞાનમાલા ભજન આદિ જ્યાઝવ:
દુથ્યાકા બહનિતક નૃયા:ગુ ખ: । ભિષ્ણુ આનન્દયા મૂં પાહાંસુઈ
નૃયા:ગુ જ્યાઝવલય ધર્મદેશના, ભગવાન બુદ્ધનાપં સ્વાપુ દ્રૂગ
બુદ્ધજીવની કિપા નં બ્યાજા જુલ । સંઘારામ જ્ઞાનમાલા ભજન
ખલ: પાણે ભજન નૃયાબદ્ધ:ગુખ:સા સનિલય બુદ્ધજીવની આધારિત
સંકિપા: કયંગુ ।

સમ્જનુહોસ્

સુરક્ષિત બચત, ઉચ્ચ પ્રતિફળ એવં સરલ કર્જાકો લાગિ રાજધાની બચત તથા ઋણ સહકારી સંસ્થા લિ.

સંસ્થાદ્વારા નિર્ધારિત બ્યાજદર

નિક્ષેપતર્ફ	બ્યાજદર
૧. બચત ખાતા	૧%
૨. મુદ્દી ખાતા ટ્રેમાસિક	એકમુષ્ઠ
૬ મહિના	૧૦૫૦%
૧ વર્ષ	૧૨%
૨ વર્ષ	૧૨૫૦%

૨ વર્ષ ભન્દા બઢી અવધિકો લાગિ રૂ ૨ લાખ ભન્દા બઢી રકમ
રાખેમા માસિક રૂપમા ૧૩૦૦% કા દરલે બ્યાજ પ્રદાન ગરિનેછ ।

જેષ્ઠ નાગરિક પેન્સન યોજના પ્રત્યેક મહિના તોકિએકો
નિર્ધારિત રકમ પ્રદાન ગરીને છ, સાથે દશે ખર્ચકો રૂપમા એક
મહિના (૩૦ દિન) બરાબરકો થપ રકમ સમેત પ્રદાન ગરીને છ ર
યસમા લાગે બ્યાજ કર સંસ્થાલે બ્યાંકિંગને છ ।

ઋણ તર્ફ

ધનજમાની	બ્યાજદર
૬મહિને	૧ બર્ષ
૧૧.૦૦%	૨૦.૦૦%
૩.૦૦%	૧૮.૦૦%
૩) કર્જા નવિકરણ શુલ્ક	૨.૦૦%
(ભક્તાની મ્યાદ મિત્ર ચુક્તા ગરેમા ૧% ફિર્તા દુને)	૩.૦૦%
૪) મુદ્દા રસિદ ધિતોમા પ્રદાન ગરેકો બ્યાજદરમા ૩.૦૦% થપ	૨.૦૦%

રાજધાની બચત તથા ઋણ

સહકારી સંસ્થા લિ.

બાગબજાર, કાઠમાડૌ ૩૧, ફોન : ૦૧-૪૨૧૯૨૫૨

भगवान् बहालय् साधिक दान

जेष्ठ १५, ये। २५८७ औं बुद्धजयन्तीया लसताय् भगवान् बहाल, ठमेलय् शीलप्रार्थना, बृद्धपूजा, धर्मदेशना तथा साधिक दान ज्याइङ्वः क्वचाल। भिक्षु आनन्दया मूर्पाहासुइ जूगु उगु ज्याइवलय् वस्पोलं धर्मदेशना यानाविजयात सा माधव प्रधानजुं ज्याइङ्वः न्वयाकादिल। बहालया सकल उपासकोपासिकापिनि पाख्ये भिक्षुसंघयात अष्टपरिष्कारसहित साधिक भोजन दान ज्याइङ्वः न्वयागु खः।

शान्ति कविता गोष्ठी

२० जेष्ठ, ये। नेपाली कला साहित्य डट कम प्रतिष्ठान बोर्ड हलय् आयोजना यागु २५८७ औं बुद्धजयन्तीया अवसरय् 'शान्तिया-खोजी' केन्द्रित थी थी कविता वाचन यागु खः। साहित्यकार तुलसी दिवस सभापति, भिक्षु आनन्द विशिष्ट अतिथि जूगु थुगु गोष्ठी दे न्यँकंया प्रसिद्ध कवि-कवियित्रीपि विप्लव, श्रवण मुकारुङ्, अभिसुवेदी, राजेन्द्र शलभ, मोमिला, ज्योति जङ्गल, सरस्वती प्रतिक्षा, रमेश-क्षितिज, चन्द्रबीर तुम्बाहाम्फे, विमल वैद्य, आए.एम. डंगोल, अमरगिरि, भूपिन व्याकूललगायत प्रशार स्पष्टापिसं वाचन

यानादिल। कार्यक्रमय् प्रतिष्ठान प्रकाशित याइगु साहित्य वार्षिकीया अंक 'कलाशी' व वेब पत्रिका 'नेपाली कला साहित्य डट कम' या अंग्रेजी व नेपाली संस्करण लोकार्पण विशिष्ट पाहाँ भिक्षु आनन्दपाख्ये जूगु खः। प्रतिष्ठानया अध्यक्ष एवं कलाशीया सम्पादक मोमिला विश्वपरिवेशय् नेपाली साहित्य सीमान्त रूपं दयाच्वंगुलिं वेबपत्रिका शुरुवात यानागु खः धका धयादिल।

२५८७ औं बुद्धजयन्ती (स्वायापुण्डी) को उपलक्ष्यमा बुद्धजयन्ती मूल समारोह समिति. २५८७ को त्यवस्थापनमा धर्मप्रवारार्थ जानुभएका श्रद्धेय भन्ते तथा गुरुमांहरुको नामावली :

१. भिक्षु अस्सनि, भिक्षु बुद्धपियो, आनन्दकुटी विहार	- म्यार्गी, बेनी
२. भिक्षु नायको, भिक्षु सारदर्शी, विश्वशान्ति विहार	- धरान, स्वयम्भू चैत्य
३. भिक्षु गौतम शिशिर, श्रीघः विहार	- इलाम, भोटेओडार, लमजुङ
४. भिक्षु जनक, विश्वशान्ति विहार	- धनगढी
५. अनागारिकाहरु अनुपमा तथा खेमावती, धर्मकीर्ति विहार	- तानसेन टक्सार विहार
६. अनागारिकाहरु सुमेधावती तथा धजञ्जावती, जयमंगल विहार	- बाग्लुङ
७. श्रामणर सुप्रिम, चतुर्ब्रत्म विहार	- सुगतपुर विहार, त्रिशुली
८. भिक्षु आचारो, भिक्षु आलोक, विश्वशान्ति विहार	- पोखरा
९. भिक्षु ज्ञानेन्द्र, बुद्ध परियति विहार	- तानसेन, आनन्दविहार
१०. भिक्षु उदयभद्र, विश्वशान्ति विहार	- प्रजा महाविहार, हटौडा
११. श्रामरेण सज्जन, श्रामरेण अनुत्तरो, विश्वशान्ति विहार	- गुल्मी
१२. भिक्षु अमतो, श्रामरेण पुण्यवन्तो, विश्वशान्ति विहार	- धरान, बुद्धविहार
१३. भिक्षु अर्जुन, मुनिविहार, भक्तपुर	- सूर्यदय बुद्धविहार भेडेटार-६, धनकुटा
१४. श्रामरेण मुनिन्दो, श्रामरेण सासनरत्न, विश्वशान्ति विहार	- बौद्ध शान्ति सदन, ठूलोगौडा, तनहुँ
१५. श्रामरेण चकिन्तो, श्रामरेण धम्मिको विश्वशान्ति विहार	- काभ्रे, रानीपानी
१६. श्रामरेण प्रमुत्व, विश्वशान्ति विहार	- हाडिगाउँ, काठमाडौं
१७. श्रामरेण जेयो, श्रामरेण अभयो, विश्वशान्ति विहार	- लमजुङ

अनिच्छावत संखारा उप्पादवय धम्मिनो ।
उप्पज्जिभक्त्वा निरुजभन्ति तेसं उपसमो सुखोति ॥

बुन्हि :
वि.सं. १९९९ कार्तिक शुक्लपक्ष
चतुर्दशी

मदुगु न्हि :
वि.सं. २०७० जेष्ठ ३१ गते
शुक्रवाः

मदुम्ह माणिकरत्न शाक्य

बुद्धजयन्ती समारोह समितिया कोषाध्यक्ष भाजु माणिकरत्न शाक्य
आकाभाकां मन्त् । मदुम्ह वय्कःयात सुगतिसहित निर्वाण कामना
यासे दुःखंकःपिं सकल छँजःपिंसं अनित्य संसारयात लुमंकाः
धैर्य धारण याये फयेमा धकाः
बिचाः हायेका ।

घर्मोदय समा
आनन्द कुटी दायक समा
बुद्धविहार भृकुटीमण्डप

बुद्धजयन्ती समारोह समिति
आनन्दकुटी विहार स्वयम्भू
आनन्दभूमि परिवार